

MAXIM GORKY

Motina (Vasa Železnova)

Iš rus kalbos vert
Dominykas URBAS

VEIK JAI:

Vasa Železnova

Ana, jos dukt

Pavelas, jos s nus

Semionas, jos s nus

Natalija, Semiono žmona

Liudmila, Pavelo žmona

Prochoras Železnovas

Michailas Vasiljevas, kvedys

Dune ka, tolima Železnov giminait

Lipa, kambarin

Anisija, kambarin

PIRMAS VEIKSMAS

(Ankstyvas žiemos rytas. Didelis kambarys - Vasos Železnovos miegamasis ir darbo kabinetas. Ankšta. Kampe už širmos stovi lova, kairėje - popieriais užverstas stalas, vietoj prespapjė uždėti kokliai. Šalia stalo - aukštas rašomasis pultas, už jo, po langu - kušetai. Lempos - su žaliais gaubtais. Dešiniajame kampe - koklinė gulimoji krosnis, prie jos - nedegamoji spinta ir durys maldyklė. Prie širmos smeigtukais prismaigstyti popieriai - einant pro šalį jie juda. Galinė sienoje - plačios durys valgomoji: matyti stalas, virš jo - sietynas. Ant stalo dega žvakė. Dune kada lioja indus arbatai. Lipa neša verdant virdulį.)

DUNE KA. (tyliai) Ar gerai žino?

LIPA. Ne.

DUNE KA. Oi. Kas gi dabar bus?

LIPA. Ar aš žinau?.. (Eina šeimininkės kambarį ir į apžirninį)

(Iš maldyklos, taisydamosi akinius ir plaukus ant smilkinių, eina VASA. Žiūri sieninį laikrodį virš stalo)

VASA. Kodėl vėluoji? Ketvirtis aštuntos, matai?

LIPA. Paryšiais Zacharui Ivanovičiui vėlu buvo bloga.

VASA. (eidama prie stalo) Telegramos nėra?

LIPA. Nėra.

VASA. Visi atsikėlė?

LIPA. Pavelas Zacharovičius dar nėra nesigulėjęs...

VASA. Nesveikuoja?

LIPA. Liudmila Michailovna namie nenakvojo.

VASA. (negarsiai) Saugokis, Olimpiada!.. Aš tau... parodysiu!

LIPA. (išsigandusi) Už ką gi?

VASA. Už tai, kad nemalonu man... pasim gaudama tai sakai...

LIPA. Vasa Petrovna! Bet juk aš tik...

VASA. Eik, kviesk visus arbatos. Dunia, paduok man mano puodel .
Olimpiada, palauk! Jei Liudmila dar miega, nežadink jos, supratai?
Ji ši nakt nakvojo pas t v . Atsi sk j pas mane...

DUNIA. (neša arbat) Labas rytas, Vasuška...

VASA. Sveika.

DUNIA. Oi, Vasonka, kaip Zacharuškai bloga buvo...

VASA. Nekalb jo nieko?

DUNIA. Kur jau ten! Tik akimis mirksi.

VASA. Tu ten pasiklausyk, kas k apie Liudmilk plep s. Eik prie stalo.

(Dunia iš jo. Vasa, pasid jusi rankas ant stalo, paniuro, užsik l akinius ant kaktos, krutina l pas.)

MICHAILAS. (eidamas) Labas rytas...

VASA. Dukt kur? T vas... ech!

MICHAILAS. Nieko negaliu padaryti... J g n ra...

VASA. Pražud m bern ...

MICHAILAS. Ir j ...

VASA. Ji pas tave nakvojo... Supratai?

MICHAILAS. Supratau.

VASA. Už plauk j reik t ... (šypteli) Kaip Zacharas?

MICHAILAS. Blogai...

VASA. (tyliai) Negal jo popieri pasirašyti?

MICHAILAS. Ne,

VASA. Popas sutinka?

MICHAILAS. Prašo trij šimt .

VASA. Velniai nemat ... Duok, tegul naudojasi. O kiti?

MICHAILAS. Viskas tvarkoj.

VASA. (atsid sta) Baigsis visa tai - pagalvosim, kaip bus su vaikais...

MICHAILAS. B tinausiai! Gali b ti b dos...

VASA. (susim s iusi) Nevažiuoja Ana, nevažiuoja! Ir telegramos n ra... Dunia, arbatos! Kas at jo?

PAVELAS. (valgomajame) Aš...

VASA. Ko slapstaisi? Pasisveikintum bent su motina...

PAVELAS. (eidamas) Atleiskite - labas rytas! Mylimas uošvis... aha? Kur gi j s dukt ?

MICHAILAS. (paniur s) Aš j s nor iau šito paklausti - j s dabar už j prieš diev atsakot...

VASA. Eik, Michailai Vasilji iau...

PAVELAS. Mamyte, man g da, nebegaliu k sti... Pad k man kuo nors, juk tu mane myli, Žinau... mama!

VASA. Na jau, na... Palauk...

PAVELAS. Ko man laukti? J g nebeturiu.

VASA. Sakiau juk - ne pora ji tau. B tum ved s tyli ...

PAVELAS. Išsigim l t ? Pats išsigim lis, tai ir žmon išsigim l ? Kreiv ? Šlub ?

VASA. (gesina žvak) Nustok!.. Ašaros ir skundai dabar juokingai atrodo... Baik!

PAVELAS. Viešpatie! Železnovo žmona - paleistuv ! Mamyte, negi jums neskaudu... neg da?

VASA. Baik, sakau! Na? Eik gert arbatos... (eina valgom j) Ko šviesos negesini, varna tu vienuolyno?

PAVELAS. Mamyte, duokit pinig , aš miest važiuosiu... Negaliu aš ia... negaliu...

VASA. T vo gyvyb pavojuje, o tu - miest ? Dar k sugalvosi? Gudruolis!..

PAVELAS. Tai k gi man daryti?

(Puola ant kušet s, nirtingai rauda. Valgomajame - Natalija prieina prie anytos, buiuoja rank. Vasa žiri Pavel per akini virš)

VASA. Pamiegojai?

NATALIJA. Aš prie tvelio bud jau iki treios valandos. (suklsta, išsigandusi) Kas ten verkia?

VASA. Pavelai, gdos tur tum! Isterikas!..

NATALIJA. (eina kabineta) Kas gi tau? Duniaša, vandens duokite!

VASA. O, viešpatie!...

(Dunia klausiamai žiri Vas)

Na, kas pasakyta? Vandens paduok... Ech, Pavelai, nukiš iau tave kur nors...

PAVELAS. Taip, aš žinau... Jums nedlman s g da - j s man s g dijat s...

NATALIJA. Tu gi vyras, tau negražu verkti.

PAVELAS. Atstok... Tu niekini mane... Mano žmona pasileidusi...

(Michailas eina valgomoj, vis papešdamas sau sus, lyd damas žent ni riu žvilgsniu)

VASA. Kas tau?

MICHAILAS. (eidamas jos kambar) Prašom ia.

VASA. Na? Dunia, eik lauk!

MICHAILAS. Liudmila išvažiavo su d de...

VASA. (griebdamasi sienos) Kur?

MICHAILAS. dvar .

VASA. Och... Aš jau maniau, Toli... visiškai! Išg sdinai tu mane... Ar Pavelas žino?

MICHAILAS. Sužinos... Baisu man... Ir dukra pražuvo ir verslas, kuriam vis gyvenim atidaviau, žlunga.

VASA. (su apmaudu) Bent nedejuotum... aš, štai, nedejuoju... Tai, vadinasi, PROCHORAS...

MICHAILAS. Jis - visiems priešas!

VASA. Baik karks t, sakau! Verslas žlunga... Dar paži r sim!

MICHAILAS. (t ž s) J geru žmogumi laiko... s žiningas, girdi... Žinau aš tuos fokusus - s žin ir gerum ! Ma iau... Versle šitie dalykai - kaip šuniui penkta koja... Visa tai tik žaidimas - niekam nereikalingas gerumas, niekam! Duok man tiek, kiek esu vertas, ir daugiau nieko... Malones ir pajuokavimus sau pasilaikykite, taip! Kai žmogus neturi kaip d mes save atkreipti, tik tada ima žaisti, s žin rodyti! O visi aplinkiniai nuo t jo žaidim verkia... Ir joks verslas negali gerai eitis... Tikras kenk jas tas žmogus...

VASA. (atsitok jusi) K tu jam padarysi?

MICHAILAS. K ? Ech...

VASA. Na? Sakyk.

MICHAILAS. (ne iš karto) Palauksiu... J s gal pas šeiminink nueitum te...

VASA. Iš tikr j ... O telegramos nuo Anos vis nesulaukiu...

MICHAILAS. Taip daug iš jos tikit s?

VASA. Tu jos nepaž sti... Nutilk!

MICHAILAS. (eidamas iš paskos) Sunku...

VASA. Lengvai gyventi - paprasta. Tik gird jau, kad nuo lengvo gyvenimo greitai kvail ja...

(Abu iš jo. Tyliai ateina Dunia, s da prie stalo, žegnojasi ir šnibžda)

DUNIA. Viešpatie - apsaugok tarnus savo visuose keliuose, b k jiems maloningas... Viešpatie!

LIPA. (b ga) Kur šeiminink ? Atvažiavo!

DUNIA. Ana?

LIPA. Liudmilka! Su d de vis nakt buvo - ai, ai! Tai reikalai!

SEMIONAS. (eina) Kas per reikalai, a?

LIPA. (išb gdama) Šiaip...

SEMIONAS. Kvaiša! Na, Dunia, pilk man.

DUNIA. Labas rytas, Sene ka.

SEMIONAS. Tau taip pat. Kaip t vas?

DUNIA. Oi, prastai...

SEMIONAS. Hm... ilgai kankinasi. (žiovauja) Visi jau po arbatos?

DUNIA. (pusbalsiu) Pavluša n neprisiliet - taigi žmonel jo namie nenakvojo...

SEMIONAS. (maloniai nusteb s) Eik, eik?!

DUNIA. (žodžiais springdama) Taip, taip! Su Prochoru, žinotum t, Zach...

SEMIONAS. Eik sau! Och d d , pasiut s kaip velnias, a? Tai pasiek savo vis d lto! Šaunuolis, k ir kalb ti!

DUNIA. Matyt pasiek . Kur akis d ti dabar...

SEMIONAS. O snukis Pavelo koks bus!

PROCHORAS. (eina urgzdamas) Aš tau ausis nudraskysiu, palauk tu man...

SEMIONAS. Kam?

PROCHORAS. Išsigim liui. Gyvulyš! V l man karvelid katin leido... Rigoleta kreivašonis... Net kojose dreba iš pyk io...

SEMIONAS. (pašaipiai) O ko tavo akys taip paraudusios ir drabužiai susiglamž ? Nenusivilk s miegojai?

PROCHORAS. (apsiži r damas) Aš? Miegojau? Kaip koks miškinis... reikia persirengti.

SEMIONAS. Reik t .

PROCHORAS. Ei, kriukse, arbatos! Ach Paška, tas baidykl ...

Vartikl papjov katinas ir du keršus...

SEMIONAS. Ir ko jam ant tav s pykti?

PROCHORAS. Na, na! Tu žinok, kur duob , o ne krisk! Kvailas jis! Moteriai artistes eiti reikia ar šiaip kur... Kokia ji jam žmona?

LIPA. (eina) Prochorai Ivanovi iau...

PROCHORAS. Na?

LIPA. kvedys klausia...

PROCHORAS. Aš tavo kvedys... ir niekas kitas! Ir nustok ia klaidžioti... Škac!

SEMIONAS. (Lipai) Ko jam reikia?

LIPA. (baikš iai) Klausia, ar galima matyti.

PROCHORAS. Mane? Negalima. Aš nematomas... Pasakyk jam, kad jis mulkis ir suk ius...

SEMIONAS. (juokiasi) Argi tarp suk i b na mulki ?

PROCHORAS. Pas mus, brolau, ir suk iai ne iš gudriausi j .

SEMIONAS. Man labai patinka, kai j s pykstate... Labai juokinga!

PROCHORAS. O, labai d koju! Tu valstyb s vyro prot turi, brolau, iš ties !

LIUDMILA. (eina su chalatu). Labas...

(Dunia tyl dama nusilenkia, Semionas šaipydamasis sumuša kulnus, Prochoras sukioja sus ir krenkš ia)

Pieno man. O j s, Semionai, ko gi taip nušvitote?

SEMIONAS. Jus matydama, dži gauja visa gamta... štai kaip!

PROCHORAS. Ir gyvuliai.

SEMIONAS. (prunkšteli) Tai aš - gyvulys?

PROCHORAS. Jei sakai, visa gamta, vadinasi, ir visi galvijai...

SEMIONAS. (kvatoja) Oi, dievaži... tai šmaikš iai!

LIUDMILA. (Duniai) Matote, jo t vas mirtimi vaduojasi, o jis - dantis šiepia.

(Semionas tu tuoju surimt ja)

Gal j s, Duniaša, pamokytum te j padorumo, kaip mane kadaise mok te...

SEMIONAS. (teisindamasis) T vas jau septint m nes serga.

PROCHORAS. Žmogus - šiaip jau ryžtingas, o numirti - nesiryžta...

DUNIA. (neju ia) O viešpatie...

PROCHORAS. K ?

DUNIA. Aš šiaip...

PROCHORAS. Kaip?

LIUDMILA. (Duniai) J s eikit sau, kur jums reikia. D d Prochoras - nedoras žmogus, ir jums, merginai, nepritinka su juo s d ti.

(Dunia išeina)

Nem gstu šnipin toj . (Prochorui) Klausykit, ispane!

SEMIONAS. Panašus!

PROCHORAS. O tu matei, kokie tie ispanai? Tešla!

SEMIONAS. O ir ma iau. Cirke vienas šoko.

LIUDMILA. Aš einu miegoti - ketvirt kelsiuosi. O j s b kit pasiruoš . Tinka?

SEMIONAS. Važin tis?

LIUDMILA. Trikinke.

PROCHORAS. Nori su mumis? Imk žmon ir važiuojam...

SEMIONAS. (kasosi, li dnai) Nevažiuos ji. O ir Pavelas ia...

LIUDMILA. K - Pavelas?

SEMIONAS. Tai kad... nepatogu...

LIUDMILA. Jums nepatogu? Kod l?

(Semionas šaiposi suglum s. Prochoras ži ri j beviltiškai linguodamas galv)

VASA. (eina) Semionai, eik kontor .

PROCHORAS. (paskui giminait) Tik nekomanduok ten labai gudriai, kaip praeit kart .

VASA. (Liudmilai) Jau mateisi su manimi?

LIUDMILA. Ne.

VASA. Tai ko nesisveikini?

LIUDMILA. (meiliai) Oi, atleiskit! Užmiršau...

PROCHORAS. (atsistoja ramiai) Linkiu sveikatos...

VASA. (išsvengdama mar ios bu inio, ramiai, griežtai). K tu darai, Liudmila?

LIUDMILA. (ne iš karto) Nežinau... Garb s žodis, mama! Nežinau... (greitai išeina)

PROCHORAS. Bum!

VASA. (švelniai, taikiai) Prochorai Ivany iau, esate žmogus nekvailas, nepiktas...

PROCHORAS. Svarbiausia - nekvailas! O!..

VASA. Turb t suprantate, kad j s elgesys visus šiuos namus stato nemaloni pad t ir senam verslui daro g da prieš žmones...

PROCHORAS. Gird jau tas kalbas jau ne kart iš brolio Zacharo ir visada sakiau jam, kad mokyti mane - per v lu...

VASA. (tyliau) Nejaugi jums negaila jaunos moters, beveik mergi kšt s? Juk jai visas gyvenimas dar prieš akis...

PROCHORAS. Atsiprašau! Apie jaunas moteris ir mergi kštes aš išmanau kur kas daugiau negu j s... Kai kurias garbaus amžiaus moteris taip pat permatau kiaurai...

VASA. (pamažu) Pavelas - j s s n nas...

B kite maloni, pasakykite jam, kad jeigu jis užleidin s kates ant mano karveli - ausis jam nudraskysiu.

VASA. (ne iš karto) Vadinasi, j s - šeimos priešas?

PROCHORAS. Na jau, liaukit s! Šeima! Velionis broliukas ne be j s kurstymo man s elgetauti vos neišvar - gal dar pamenate? Šeima, sakote? D koju nuolankiausiai! Mano trisdešimt t kstan i susiglemž te - užteks! Che!

VASA. (tyliai) Vadinasi, kariauti norite?

PROCHORAS. K ? Kaip tai? Su kuo?

VASA. Su brolio vaikais, žinoma...

PROCHORAS. Baikite su šitomis uverti romis, vis tiek nieko neišsuksite! Joki kar ! Yra statymas, Vera Petrovna, tokia, žinote, rom n teis : mano yra mano! Iškeliaus Zacharas dangaus karalyst , mes su jumis taikiai visk pasidalinsime. Ir joki uverti r ! Linkiu sveikatos...

(Prochoras išeina. Vasa ži ri jam kandin, keistai palinkusi, lyg nor dama ant jo pulti. eina Natalija, s dasi prie stalo, sipila arbatos.)

VASA. (dusliai) Kaip Pavelas?

NATALIJA. Apsiramino truput ...

(Tyla. Vasa vaikšto po valgom j)

Gaila jo...

VASA. K ?

NATALIJA. Gaila, sakau, jo...

VASA. (ne iš karto, tyliai) O man, štai, kalini gaila... Kai kurie visai nekalti kal jime s di, ir darbo jokio jiems n ra... O laisv je priprat dirbti. Gaila t , kuriems dirbti norisi, o dirbti n ra k ...

NATALIJA. Kiti gyvena blogiau nei kaliniai...

VASA. (susim s iusi) Štai man s niekas negail jo. Kai Zacharas bankrutuoti užsiman - laukiausi Pavelo tada, šeštas m nuo... Gr s teismas, kal jimas - mes tuomet slapta skolinome pinigų už pal kanas, imdami užstatus... svetimo gero pilnos skrynios, visk reik jo susl pti, sutampyti... Sakau - Zacharuška, pal k k! Duok

man vaik pagimdyti! O jis kad užriks... taigi! Taip ir tampausi iš baim s dreb dama du m nesius...

NATALIJA. Tai gal d l to ir gim Pavelas toks kreivas...

VASA. Ne, jam v liau... regis, penkeri met buvo, kai pasteb jau, kad kreivas auga... Taigi... Ir ne taip dar buvo!

NATALIJA. Ar j s kalb jote su tuo tarnautoju, kur neseniai išvijote?

VASA. O ko su juo kalb ti? Netik s - na ir eik sau!

NATALIJA. O apie gyvenim ar kalb jote?

VASA. Kieno gyvenim ?

NATALIJA. Apie vis ... vis ?

VASA. (nesupranta) Nesuprantu, apie k tu ia?

NATALIJA. (pamokomai) Jis mat sako, kad bet koks verslas - nuod m ...

VASA. (nustebus) Koks kvailys!

NATALIJA. Kod l gi? J s visus pl state...

VASA. (pašaipiai) Vadinasi, verslas - nuod m ? Darbas - nuod m ? Iki ko prieina... kad tik pateisint savo tingum . Pamenu, buvo toks keliaujantis maldininkas - anks iau, tav s dar nebuvo. S di virtuv je ir pamokslauja, va taip pat - girdi, visi žmogaus rank darbai - nuod m vien. Aš ir sakau: „Tu, mielasis, pad k duon , neliesk jos, nevalgyk, ji - žmogaus rank darbas. Nedaryk nuod m s, mielasis, ir eik sau lauk...“ Taip ir išvariau.

NATALIJA. (murma) O jeigu buvo jo teisyb ...

VASA. (neklausydama, skambina) Gudrauja vis... Zacharas negudravo ir iš prasto mužiko štai kuo tapo.

NATALIJA. (stojasi) Ir miršta.

VASA. Na k gi? Pagyveno!

NATALIJA. J s sk sdavot s juo...

VASA. Tai boba sk sdavosi. Paleistuvys jis buvo vis gyvenim ... nuo paleistuvys i ir miršta... o jei to neskaitant, jis - ne kainojamas... Pagyrimo žodži tiek nerasi.

(eina Lipa)

NATALIJA. J s visada tai vien kalbate, tai kit ...

VASA. (tyliai) Kvail ... (Lipai) Kas vakar vakare pas Prochor buvo?

LIPA. Jevgenijus Mirony ius kažkoks...

VASA. Advokatas iš miesto... nepaž sti? Apie k jie kalb jo?

LIPA. Negird jau.

VASA. Kod l?

LIPA. Užsirakin buvo...

VASA. O per krosnies orlaid ? Užmiršai?

LIPA. Kad jie labai tyliai...

VASA. Ži r k tu man, eretike!

LIPA. Vasa Petrovna! Argi aš...

VASA. Atmink, kas tu esi!

LIPA. Aš vienuolyn ...

VASA. Vienuolyn ? (susim sto) Aš tau duosiu vienuolyn ! (švelniau) ia esi apr pinta... Nusišluostyk snuk , na? Atleisk tave - tu prapulsi! Pašauk Michail ... O tu ko, Pavelai?

PAVELAS. (tarpdury) Šiaip.

VASA. Vis - šiaip. O k reiškia tas „šiaip“?

PAVELAS. Nieko...

VASA. (ži ri s n suglumusi) Viešpatie dieve... Iš kur j s visi tokie? Kažkokie visi nevyk ... velt džiai...

PAVELAS. K gi man daryti? Aš vietos sau nerandu... Širdis merd ja...

VASA. Nemoki su boba susitvarkyti - kent k... Kol kas.

PAVELAS. Kiek? Ech, motušė, žiaurus j s žmogus...

VASA. Ar aš? Taip!

PAVELAS. S numi savo kaip kastuvu gal tum te žem kasti, kad tik pinig prasimanytum te...

VASA. (tyliai) Eik tu, Pavelai, vienuoliu tarnauti!

PAVELAS. (nustebęs) Aš? Kodėl?

VASA. O kur tau dėtis?

PAVELAS. (baikšiai) Motuše... Jūs - rimtai?

VASA. Na taip...

PAVELAS. (supykęs) Na ne... tai jums nepavyks! Ech, jūs... aha? Ne-e...

VASA. Su kuo tu kalbi?

PAVELAS. Su jumis.

VASA. (negarsiai) Lauk!

PAVELAS. (išeidamas) Nebijau... Ech jūs...

(Vasa pereina kabineta, sėda prie stalo, žiūrėja popierius, prisikišdama prie veido, jai dreba rankos)

VASA. (murma) Kam visa tai? Kieno labui? (meta popierius, nusiima akinius ir sėdi nejudama, risti, gėdžiai žiūrėdama priešais save).

MICHAILAS. (eina piktas) Jūs mane šaukėte?

VASA. Ko tu taip kalbi?

MICHAILAS. Kaip?

VASA. Piktai labai. Palauk, gerbiamasis, aš dar šeimininkia...

MICHAILAS. (liūdnai) Visai nebesusigaudau. Nukamavo mane...

Semionas Zacharyjus tik juokiasi...

VASA. Na, tiek to! Tu žinai, kad pas Prochoro advokatas buvo?

MICHAILAS. Žinau!.. Tai jūs LIPA...

VASA. Taip... Nesugebėjo.

MICHAILAS. Gal pagsdinti jūs...

VASA. Kad lygtų atpratusi bijoti...

MICHAILAS. Negali būti! Ką dikiu nužudymas - ne juokai!

VASA. Irgi pavojinga... Vaikas juk Semiono buvo...

MICHAILAS. Kas rodys?! Firmos antspaudo ant vaiko gi neužd si.

Vaikas - ir tiek! Ir - motina štai ia, o vaiko - n ra...

VASA. Pakalb tum su ja... griež iau!

MICHAILAS. Galima.

VASA. Žinai, pakalb k. Vyru - patogiau. Baim s varyk ir pamalonink... Na, su Prochoru kalb jau aš...

MICHAILAS. Ir kas?

VASA. Sako - sunaikinsiu...

MICHAILAS. T jis gali...

VASA. (nuleidžia akis) Taip... Štai kokie laikai at jo.

MICHAILAS. (tyliai) ia reikia ko nors rimtai imtis.

VASA. (neži r dama j) K tu galvoji?

MICHAILAS. Vien vilt turiu - širdis jo silpna... Tokie akimirksniu numiršta...

VASA. Kur tau! Jis ir mane, ir tave pergyvens.

MICHAILAS. Viskas dievo rankose. Vaistus jis geria vis dažniau - iš vaistin s s skait matau. Fel eris Jakovas sako, pavojingi tie vaistai...

VASA. Vaistai, o pavojingi. Niekus šneka tas Jakovas apgirt s.

MICHAILAS. Vaistai dveji... Vieni - nuo širdies, o kiti - nepatogu ir sakyti... d l stipryb s, kai turi reikal su damomis...

VASA. (šypteli) Senas velnias!..

MICHAILAS. Jakovas baiminasi - sako, mikst ros viena kitai priešingos. Piktnaudžiauti, sako, jomis negalima. Jei padidinsi doz ...

VASA. Girtas tauškia, o tu - klausai... Tai pakalb k su Olimpiada gi...

MICHAILAS. B tinai. Ji kartais jos dabar baigt si...

VASA. (šypsodamasi) Tu, žmogau, kaip ir nuodyti j ketini...

Atsipeik k!

MICHAILAS. Apsaugok viešpatie! K j s! N minties tokios nebuvo...

VASA. Atsargesnis b k su žodžiais...

MICHAILAS. F-fu!.. Išg sdinote mane.

VASA. Bijoti - n ra ko...

MICHAILAS. Net sižeidžiau...

VASA. Nereikia sižeisti. N ra man reikalo užgaulioti tav s. Man tik tada ramyb , kai su tavim kalbu...

MICHAILAS. J s nepamirškite, kad aš vis gyvenim jums tarnavau... s žiningai. Ir net dukter ... vienintel savo... kuri po j s ...

VASA. Na, na, užteks... užteks, mano mielas. Mes dar, d kui dievui, gyventi galim! O d l Liudo kos man s nekaltink... Aš j myliu... aš buvau prieš...

MICHAILAS. (staiga, nirš s) Jis! Žinau... Jis! Kiekvienas suk ius turi sav sumetim ... Aš jo sumetimus teisingai perpratau! Merginos meilužes nenor jo - pabijojo, tai ištekino j už s n no... Žinau!

VASA. (tyliai) Tu neatid liok ilgam su ta Olimpiada...

MICHAILAS. B kite rami... Prisiekiu sau!

VASA. Ir pats ramesnis b k...

MICHAILAS. Kada aš karš iavausi?

VASA. Na, eik... eik! Ir d l testamentu, ži r k...

(Michailas pagarbiai nusilenkia, pabu iuoja jai rank , ji atsako bu iniu kakt ir dukart paglostu jam galv . Jis išeina pasitemp s kaip kareivis. Išlyd jusi j akimis, Vasa v l s dasi prie stalo, murma kažk , ži rin dama popierius. Atsargiai eina Ana, ži ri motin , iš pradži pašaipiai, bet greitai jos veidas tampa meilus ir li dnas.)

ANA. Mama...

VASA. (atsigr žia) ANA... Aniuta...

ANA. Viena, kaip ir anks iau b davo... žila mamyt ... Sveika!

VASA. D kui dievui... kaip tu gražiai jai! Ko gi telegramos ne...? Aš vis telegramos laukiau...

ANA. O ne man s? Kaip t vas?

VASA. (pasiži ri valgom j) Silpnas... Mat tave kas nors?

ANA. Kažkoks jaunas vaikinai, duris atidar ir nub go... Net nepaklaus , kas aš...

VASA. Mitka iš kontoros... v pla! Na, tai gerai! Palauk, duris uždarysiu... pasikalb sime vienos... Kad iš karto žinotum... Ach, karininkien !.. Ži r k, kokia pasidariusi! Ach tu, kariške... (uždaro duris, susijaudinusi ima dukter už rankos, s dasi ant kušet s) Na, ANA...

ANA. (tyliai) Vadinasi, t vas...

VASA. Nebeatsikels... (iš karto pereina prie dalykinio tono) B da mus užpuol , Ana! D d nori savo pinigų atsiimti iš verslo... O kas jam tuos pinigų uždėrbo? D l kieno darbo jie išaugo? Zacharo ir mano! K gi jis veik , Prochoras tas? Paskui bobas lakst , teatrus išdarin jo... Kam jam pinigai? Vienui vienas...

ANA. (susiraukdama) Palaukite...

VASA. Tu - klausyk! Semionas - žmonos valioje, o ta - kažkokia silpnaprot ... Ir taip pat išsidalinti j kalbin ja. Pavelas - nelaimingas žmogelis... Žmona jo - tu j paž sti, jis Liudmil ved ... ne pora jam ir, sako, su kitais duotis prad jo! Aš tuo netikiu... išranki ji! Nieko negaliu suprasti, Ana! D l to tave ir pasikvie iau - tu iš šviežio oro, tau gal šaus galv , k reikia daryti... Kad bent kalt s mažiau b t ...

ANA. (atidžiai) Štai kaip... bankrot , vadinasi...

VASA. Žlunga visas verslas! Trisdešimt met dirbome - ir viskas niekai virsta. Metai buvo sunk s, nuostoliai - dideli...

Darbinink - n ra, p dini - daugyb ... O p diniai - prasti! Kam dirbome mudu su t vu? Kieno labui! Kas nuod mes m s pateisins? Stat me met metus, o gri va - dienomis... Skaudu... Ištvirti ne manoma!

ANA. Testament t vas suraš ?

VASA. (sutrinka, ne iš karto) Testament ? Ne... nežinau...

ANA. (nepatikliai) Nežinote? J s?

VASA. Turb t suraš ... Tu pagalvok, šitoks verslas žlunga!

ANA. Taip...

VASA. Va! Tu pakalb k su broliais... Manimi jie netiki, s n s mano! Galvoja, kad aš visk sau noriu pasiimti. O tavimi, Anuška, tur s patik ti! Tu - nesuinteresuotas žmogus, tu - atidalinta nuo paveld jimo... t vo išvyta...

ANA. (atsistoja) Atidalinta? Dav man - numet kaip ubagei dešimt t kstan i - ir viskas?

VASA. (šypsosi) Pakvitavimas tavo yra, pakvitavimas, kad vis savo dal , kiek tau priklauso, tu jau atsi mei.

ANA. (meiliai) Na, kas tas pakvitavimas? J s man j dovanokite, mamyte!

VASA. (lyg juokaudama) O už kokias paslaugas, gerbiamoji?

ANA. (susim sto) Paslaugas? Ogi štai, leiskite susigaudyti...

VASA. (stebi j) Na, na, gaudykis! Kaip gyveni?

ANA. (nenoriai) Šiaip sau.

VASA. Kaip taviškiai?

ANA. Papulkinink gavo po vasaros manevr . Batalion skyr jam.

VASA. Ar geria?

ANA. Karininkas, ir negert ! Serga. Ko gero, greitai našl b siu...

VASA. (šypsosi, tyliai) Pra jo meil , a?

(Ana tylomis nusišypso)

Taigi, matai! O tada taip degei! Sakiau tau...

ANA. Na, apie tai nekalb sim, mama!

VASA. (nuži rin dama j) Kalbi - kaip kirviu kerti... Ir s di dr siai - koja ant kojios... Va ir tabak r kai!

ANA. R kau.

(Valgomajame PAVELAS. Tyliai prieina prie dur , girdi balsus ir priglaudžia aus prie dur)

VASA. Netinka damai...

ANA. Man - tinka.

VASA. Ir apsirengusi iškilniai.

ANA. Mokame.

VASA. Kaip an k liai laikosi?

ANA. (išdidžiai). Vaikai mano sveiki, linksmi...

VASA. Pirmasis numir juk...

ANA. Taip... tas buvo ligotas... silpnutis...

VASA. (šypsosi) Taip! Pirmasis - ligotas... o paskui, a i dievui, pasipyl sveiki... nuo ligoto vyro...

ANA. (paraudo, dirstel jo motin ir patyliukaus nusijuok) Gudri j s, mama...

VASA. (patenkinta) Na, reikia brolius pašaukti...

ANA. Ar jie žinojo, kad atvažiuosiu?

VASA. (eina link dir) O kam jiems žinoti...

(Ji atidaro duris - Pavelas atšoka, bet nesp ja nub gti, suklumpa ant k d s. Motina ži ri j , jis susidrov j s trinasi kel).

PAVELAS. (tyliai) Vis vien... nieko nesigirdi...

VASA. Nesigirdi? Tai prastai!

PAVELAS. (piktai) Ar aš savas, ar ne? Man pasak - dama atvažiavo su lagaminais...

VASA. Reik jo pasibelsti duris ir aš b iau atidariusi...

ANA. (išeidama) Sveikas, Pavelai!

PAVELAS. (motinai) Na, nesusipratau. Sveika, Aniuta!

VASA. Va, paklausk jo, ko jis slap ia seka motin ? (eina valgom j)

PAVELAS. Na taip... Taip ir seku!

ANA. (šypsodamasi) Džiaugiesi mane matydamas?

PAVELAS. Žinoma. Nes pas mus ia - kaip beprotnamyje.

ANA. (tyliai, dirs iodama valgom j) Motina vis tokia pat?

PAVELAS. Dar aršesn . Nori visk savo rankas paimti.

ANA. Tai kad ir taip viskas jos rankose...

PAVELAS. Nebebus, kai t tušis numirs! Baigta! Mes jau nebe maži - man dvidešimt ketveri, o Semionas trejais metais vyresnis...

ANA. Gerai sutariate?

PAVELAS. Visko b na. Jis - kvailas, SEMIONAS...

ANA. O žmonos?

PAVELAS. Jo žmona - gudri... Stora, o gudri! O tu kaip išgraž jai! Ir apsirengusi ypatingai... dailiai! O pas mus visi vaikšto kaip ligonin je - drabužiai juodi arba dryžuoti...

ANA. (apkabinusi j , vaikšto) Tu Liud vedei?

PAVELAS. Na taip. Ir veikti pas mus nieko negalima. Aš štai prad jau supirkin ti senoviškas ikonas iš sentiki anapus up s, - tai motina m graužti: melstis nesimeldi, sako, o pinig daug išleidi! Nesupranta, kad ia už rubl dešimt rubli uždirbti galima... Pelningiausia - senienomis prekiauti... Mieste vienas pirko šešias l kštes už devynis rublius, o pardav - už tris šimtus trisdešimt... štai taip! O pas mus ia... plytos, kokliai, malkos, durp s... š tonas ateina! U-u!

PROCHORAS. (eidamas) Oho! Kokia prašmatni dama vis d lto!

(išsk t s rankas apži rin ja dukter i , iš pasim gavimo ekš damas liežuviu) Bravo! Na, pabu iuok.

ANA. O j s, d de, neverskite man s drov tis!

PROCHORAS. Tave? Hm... kur jau ten drov tis su tokiomis akimis... meluojate!

ANA. O, štai ir Semionas! Koks storas!

SEMIONAS. (nudžiug s) Aniuta! Tai gerai... Viešpatie! Kaip aš džiaugiuosi, dievaži... na - ai, ai! Kiek laiko nesimat m?

ANA. Tu gi su žmona supažindink!

SEMIONAS. B tina! Nataša - ia Aniuta! Pameni, pasakojau, tai ji vis lupdavo mane!

PROCHORAS. Mažai lupo!

ANA. (Natalijai) Malonu su jumis pasimatyti... b sime draug s...

NATALIJA. Gerai...

PROCHORAS. Bum!

SEMIONAS. Manišk - tyli. Sentik , puodyn je krikštyta...

PROCHORAS. Didžiul je puodyn je!

ANA. (Pavelui) O Liudmila kur?

PAVELAS. (netik tai paklaustas) Nežinau.

(Semionas prunkštel ja, visi akimirk nutyla)

Miega ji.

SEMIONAS. Tu gi j paž sti!

ANA. Ji graži buvo...

PROCHORAS. Oho! Tu dabar j pamatytum! Žv ris!

SEMIONAS. Pagyr !

PAVELAS. Jis ty ia taip. Visi jie juokiasi iš man s...

NATALIJA. Na, liaukis, k tu!

PAVELAS. Jie mane gyv su sti gal t , Ana!

ANA. Oi, kaip baisu!

(Ji apkabina Pavel per pe ius ir pasiveda kamp , kažk jam kalb dama; jis murma ir moja rankomis)

PROCHORAS. (Semionui) Graži sesuo, a?

SEMIONAS. Ta-aip...

NATALIJA. Tik akys labai blizga...

SEMIONAS. motin panaši...

PROCHORAS. O fig ra! Grand dama!

SEMIONAS. O kokia mušeika buvo!.. Lupdavo ji mane...

NATALIJA. Negerai, kad Liudmila neateina, nepagarba Anai Zacharovnai...

MICHAILAS. (eina) Ana Zacharovna, leiskite jus pasveikinti gr žusi po savu stogu...

NATALIJA. (negarsiai) Savu... Kuria prasme?

MICHAILAS. Be galo tuo džiaugiuosi...

ANA. Nepasenote, d de Miša, šaunuolis! Malonu jus matyti...

MICHAILAS. Ir man! Iš visos širdies...

SEMIONAS. (Natalijai) Patinka ji tau?

NATALIJA. Nieko. Tik labai marga...

SEMIONAS. Juk ji viena spalva apsirengusi!

NATALIJA. Aš gi matai. Aš tik šiaip sau...

PROCHORAS. Akla kaip višta...

LIUDMILA. (eina užsimiegojusi, susiv lusi, bet graži. Puola prie Anos) Niuta!

ANA. (apkabina j). Liudo ka...

LIUDMILA. Niuta... oi, kaip gerai...

ANA. Kokia tu dabar...

LIUDMILA. Tu - kaip saulut ...

PAVELAS. Tik neapsiseil kit...

VASA. (duryse) Ana!.. Eik gi pas t v ...

PROCHORAS. K , negera jam?

PAVELAS. Dar neskub kite džiaugtis...

PROCHORAS. Tav s klausiu, kreivašoni?

(Pavelas, nub g s už stao, rodo d dei liežuv)

LIUDMILA. (kvatoja pro ašaras) Ži r k, d de!

PROCHORAS. (eidamas prie Pavelo) Paška, aš tau ausis nudraskysiu!

PAVELAS. Tik prisilieskite...

MICHAILAS. (dukteriai) Tu - išeik...

SEMIONAS. (gyviau) D de, užtverkit kr slu keli jam! Pavelai,
varyk po stalu, ech tu!

UŽDANGA

ANTRAS VEIKSMAS

(Vakaras. Valgomajame prietema. Prieš židinį - LIUDMILA. Ana su papirosu susimėsiusi vaikšto po kambarį.)

ANA. Gaila, kad nerašei man laiškus ...

LIUDMILA. Na... aš nežinau tavo adresu...

ANA. Jei būtum norėjusi...

LIUDMILA. Seka mane: vyras, tu vas... Ir apie ką rašyti, kas tau namu?

ANA. Apie save... apie visus...

LIUDMILA. Nieko aš nesuprantu... Per dvejus metus - pakvailėjau, pikta pasidariau...

ANA. Kodėl tekėjai už Pavelo?

LIUDMILA. Reikėjo.

ANA. Taip?

LIUDMILA. Taip.

ANA. Kaip gi išėjai tu? Tokia atsargi...

LIUDMILA. Laikai buvo tokie... ypatingi. Visur aplink maištai, streikai... lyg ruošia prieš šventes... taip... Tik vis ruošiesi, tuošiesi... o šventės - nėra. Pasitaikė vienas toks... gražuolis... berniukas kštis dar... Raupuotas buvo, bet gražus.

ANA. Kur jis?

LIUDMILA. Dingo. Nežinau, kur.

ANA. Pavelas žino?

LIUDMILA. Ne, niekas nežino... tik d d .

ANA. Kaip gi...

LIUDMILA. O taip... D d Prochoras primokė ... Geras jis buvo... tas raupuotasis... be galo švelnus ir meilus...

ANA. O kas per žmogus d d Prochoras?

LIUDMILA. Šiaip... Linksmas pirklys... Irgi meilus...

Prisimeilina, o paskui - atiduok... su procentais. (kitu tonu) Na,

velniai jo nemat ! Nenoriu blogai apie j kalb ti - jis juk vis d lto kart man ger darb padar ! O mes juk ne elgegos ir turim atminti gera, ar ne, Ana?

ANA. (abejingai) Nežinau.

LIUDMILA. (šypsodamasi) Artimas man žmogus yra tik vienas - tavo motina... Nors nesikalbu su ja beveik niekad, ir ji man s neklausia nieko, - nebent pabara kartais d l Pavelo... O širdimi jau iu, kad tik ji viena man s gaili ir myli mane... Jei jos neb t - ech, k aš padary iau!

ANA. (pani ra). Mat kaip!

LIUDMILA. (linksmai) Štai ateis pavasaris - prad sim mudvi su ja sode darbuotis... Oi, Ana, kaip tai gera - pad ti žemei žiedais dabintis! Vos tik saulei tekant pasibels ji pas mane, motuš : „Ei, - sakys, r s iai taip, - kelkis!“ Ir išeisim abi tyl damos, beveik visai dienai, Lig pat vakaro/// Nebepažintum sodo, jei dabar vasara b t ! Taip išaugo, taip išgraž jo! Praeit pavasar vien g li s kl daugiau nei už šimt rubli pirkom! Slyvos kokios, obelys, vyšnios! Skiepyti išmokau, pas mužikus kaim vaikštau skiepyti - tikra sodinink pasidariau! Knyg man motina nupirko apie sodininkyst - mokykis, sako, tai doras darbas! Mužikai, matydami kaip s kmingai sode ir darže dirbame, žmonas pas mus siun ia s kl , skiep prašyti... Mužikai mane gerbia! Gera gyventi pavasar , vasar , ruden ... O žiema - sunki ir man, ir jai... Ankšta kažkaip mums namuose... Nesakom viena kitai nieko, o abi žinom, k galvojam... Kas tau? Lyg nuli dai kažko...

ANA. Nežinau... Kokia tu graži, jauna...

LIUDMILA. Pamatysi, kokia b siu, kai prad sim darbuotis pavasar ! Ak, m s sodas! eini j iš ryto, kai jis rasa apibarstytas ir ž ri saul je, - lyg cerkv b tum papuolusi. Galva svaigsta, širdyje gera, dainuoti imi - kaip apgirtusi! Nustoju, o motuš šaukia: „dainuok!“ Ir kur nors virš kr m jos veid matau - meil , ger , motinišk veid !

ANA. (tyliai, lyg netik dama) Meil ? Ger ?

LIUDMILA. Na taip! O k ? Atsimeni, kaip mes su tavim žaisdavome tame sode?

PAVELAS. (eina) K apkalbin jate? (žibina žvakes sietyne)

LIUDMILA. Kam tos žvak s?

PAVELAS. Tavimi grož tis noriu.

LIUDMILA. Užgesink...

PAVELAS. Negesinsiu!

LIUDMILA. Išsigim lis!

PAVELAS. Štai, Ana, su koku velniu surišo mane... visam gyvenimui...

LIUDMILA. Meluoji! Tu pats keliais šliaužiojai prieš mane kaip elgeta...

ANA. Baikit!

LIUDMILA. Tu supranti - jis nieko negali su manim padaryti... Tai erzina mane visokiomis kiaulyst mis. Gavau dovan Sibiro katin - nunuodijo...

PAVELAS. Jis man dr ksdavo... Visai aš jo nenunuodijai... Jis pats prisirijo...

LIUDMILA. (pašoka) Tyl k, beždžione! Negaliu ži r ti... (greitai išeina)

PAVELAS. (tyliai) Išb gai... aha! Ži r ti negali?

ANA. K gi tu galvoji daryti, Pavelai?

PAVELAS. (šaipydamasis) Nieko. Man negera - tegul ir ji ken ia! (staiga nuoširdžiai ir karštai) Aniuta, pad k man, d l dievo! K o tik panor si - visk tau padovanosiu... Pinig , jei reikia, pinig duosiu, kai t tušis numirs! Viešpatie - aš visk atiduosiu... visk !

ANA. (susim sto) K aš galiu padaryti?

PAVELAS. (tyliai, graudžiai). Tu iš meil s ištek jai - išmokyk j myl ti mane... Išmokyk j ! Aš j taip myliu - be galo, be krašto! Ji miega, o aš kl pau prie lovos: „Liuda, Liudo ka, niekas tav s

taip nepamils kaip aš!" Taip jai kuždu vis nakt iki pat ryto...

- „Visi k nors turi, o aš esu išsigimlis, aš be tav s neturiu daugiau kam gyventi“ - kalbu jai, o ji - miega... Ana, pad k man!

ANA. (sujudusi) Raminkis, ateina kažkas...

PAVELAS. O man kas? Tegul visi eina... Visi žino!

NATALIJA. (eina) Paša, motuš šaukia... (tariai juos ži ri) Grei iau, ji pyksta.

PAVELAS. (išeidamas) Ji visada pyksta.

NATALIJA. (eidama paskui j) Tu ten kontoros pasiuntinuk primušei...

PAVELAS. Na ir kas? Juos reikia mušti...

ANA. (Natalijai) Nataša, palaukite truput .

NATALIJA. (gr ždama) Gerai.

ANA. F-fu! Lyg jis b t mane primuš s!..

NATALIJA. Savo žmona skund si?

ANA. J s su juo, regis, gerai sutariate?

NATALIJA. Aš - su visais vienodai.

ANA. Neatsibosta?

NATALIJA. Kod l gi?

ANA. J s tokia jaunut ... pramog ia n ra...

NATALIJA. O vyras?

ANA. (šypsosi) To pakanka?

NATALIJA. (pamokomai) Jis labai stengiasi, kad neb t nuobodu... Ir juokina, ir visa kita. Be to, ir laikas dabar visai ne toks, kad juoktis nor t si...

ANA. (susidom jusi) Ta-aip?

NATALIJA. (tvirtai) Žinoma! Dabar jau nebegalima gyventi kaip anks iau... Reikia keltis miest ... Ir viskas turi b ti kitaip...

ANA. (rimtai) O kaip?

NATALIJA. Negaliu dar paaiškinti... Aš labai daug apie tai galvoju, o - nežinau... Tiktai - reikia gyventi sustiprintuose

miestuose, kur daug policijos ir kariuomenės yra... (kalba vis karščiau) Po t baisi met ramės žmonės nyksta, sesute ANA. Visi pradėjo galvoti ir slapta tarpusavyje kalbėtis... Ir vaikšto visokie žmonės... Pas mus čia buvo už juos vienas, tai jis visiems rodinėjo, kad bet koks verslas – nuodėmingas ir kad nieko nereikia dirbti! Aš labai išsigandai tada... tik pagalvokit, kas galėtų būti, jei visai niekas darbo nebedirbtų?

ANA. Kokia juos vis dėlto...

NATALIJA. Mano vaikas serga, tai naktimis mažai miegu, o vis galvoju apie visokius dalykus. Bet aš dar jauna ir man visai niekas neklauso, kai kalbu... O štai juos klausote – ačiū... Tai man labai malonu...

PROCHORAS. (eina piktas) Kur Vasa?

ANA. Nežinau.

NATALIJA. Fabrik nuėjo.

PROCHORAS. Velnio boba...

ANA. Iš kur juos toks?

PROCHORAS. Purvinas? Iš karvelidės. Etiopai, tris mėnesius prašau pataisyti kopijas – nepataiso! Tyčia taip daro, Ana, taip ir žinok! Ir jeigu aš rėsiu nuriedėsiu ir nusiųsiu sprand – tai bus iš anksto suplanuota, taip! Tai bus Paškos chiromantija!..

ANA. Oi, dėde, na ką juos kalbate?

PROCHORAS. Žinau, ką... Tu – nežinai, o aš... praeit kartą sėdžiu karvelidėje, o kažkas pamažu atidarė sio dangtį, kopijas nustėmė iki pat pakraščio ir duris iš lauko užtrenkė. Tamsu. Grindys drėgnos... Vos nenukritau. Tai kaip tai suprasti? Kas už šituos nusikaltimus atsakingas?

NATALIJA. (Anai) Jei Paš erzinsi, jis gali baisiai nusikaltim padaryti, aš kalbėjau Liudmilo kai apie tai...

PROCHORAS. Va – matai? Ir Balaamo asil taip pat bylojo.

NATALIJA. Juos visai nereikalo lyginate mane su asile...

PROCHORAS. Na, na! Tu nepamiršk kas toks jos lėpomis kalbėjo...

NATALIJA. Man vienodai... aš pirklio dukt ...

ANA. J s, Natalija, be reikalo stiprinate priešiškas d d s mintis...

NATALIJA. Baisi min i negalima slapstyti. J s pati žinote, kad nelaimingi žmon s visada labai pikti...

PROCHORAS. (linksmi) Na, k pasakysi! Štai tau ir baland l su gyvat s protu, a?

NATALIJA. (sižeidusi išeina) Protas labai paprastas...

Atsiprašau, mano protas kaip vis žmoni ...

ANA. Oi, d de... kam j s taip su ja?

PROCHORAS. Nieko, suvirškink! Nem gstu tos tamsios sielos tamsiu r bu! (juokiasi) Žinai, gird jau kart , kaip ji apie b sim gyvenim svajojo su vyru. (m gdžiodamas Natalijos manieras) „Ir štai, Senia, gulu su lelij spalvos aksomo chalatu, o po juo vien n riniuoti marškin liai... arba s džiū ant kokio kelk-šože“...

ANA. (šypsosi) Šezlongo, turb t...

PROCHORAS. Na, nesvarbu! (v l m gdžioja Natalij) „Ir ateina su vizitu visokie asmenys: ia ir policmeisteris, ir teis jai, ir miesto galva - visas miestas! Ir visi tau pavydi mane matydami: ži r k, Železnovas! Tai bent žmona jo, a-a! O aš - taip sau kojyt pakrutinu, petuk iškišu - tegul dar labiau griežia dantimis“ (kvatoja) Daili iliustracija, a? Senka, kvailys, žvengia...

ANA. (rimtai) Keista moteris... Nesuprantu aš jos! Tokia kaip ir... negudri...

PROCHORAS. Velnias žino, kokia ji... Kit kart ji, brolau, taip akis varto... Kaip jie man visi griso!...

ANA. Kod l tada su jais gyvenate?

PROCHORAS. Bum! Irgi pasak ! Per Zachar visi mano pinigai ia strigo... Štai, atsiimsiu juos ir - likit sveiki, suk iai giminai iai mano!..

ANA. Ir kur j s?

PROCHORAS. Maskv , sostin ! (pasilenk s j , paslaptینگai)
Tenai aš, žinai, turiu tok nelaimingos meil s vaisi ... Šau-nu-
us, Ana, vaisius br sta!

ANA. Štai kaip?

PROCHORAS. Bum! Studentas jau... tipas, koki reta!

ANA. Ir - motina?

PROCHORAS. (ne iš karto) Mirusi... gaila! (v l linksmiau) Vadina
mane neplanuotu t vu - linksmas velnias! Ir nieko neprašo, a? Tu
matei toki ? Ne m s kraujo, ne... Geria, žaltys, truput ...
Teatralas, su visom artist m paž stamas... Mokosi mitologiniame...

ANA. Filologiniame.

PROCHORAS. (tvirtai) Ne, aš teisingai pasakiau - yra toks mokslas,
mitologija... Jis, žinai, man papasakojo smulkiai, ir net aš pats
skai iau apie graik kar , apie Odis j ... O tai šelmis buvo tas
Odis jas! Melagis, koki reta! pat pragar buvo nusibeld s,
supranti? Ir pragare, girdi, visai ne baisu, tik nuobodu be galo,
a? Tas Piotras, maniškis, irgi pameluoti m g jas!

VASA. (eina) Geros šnekos. Ant ko ta Natalija taip supyko?

ANA. Ji? Ir kaip gi ji pyksta?

VASA. Stovi svetain s vidury ir drasko skaros kutus... Išblyškusi
visa, net pam lynavusi... (Prochorui) Ten j s karvelininkas
laukia.

PROCHORAS. (vaikš iodamas) Palauks...

ANA. (akimis ir atsargiais mostais prašo, kad motina išeit . Vasa
su nepasitik jimu ži ri j). Ar Semionas jau gr žo iš miesto?

VASA. Nežinau... ir man jo reik t ... eisiu paži r siu... (išeina)

PROCHORAS. S dam kortom lošti, a? Pašauksim Liudmil , Natalij ...

ANA. Na k gi, s dam... Tai, vadinasi, paliekate versl ?

PROCHORAS. B tinai. Senstu... Ir apskritai - koks ia verslas?

Kažko baisu, žinau! B davo, eini per kaim - ponas jautiesi... o
dabar, kad ir po senovei žemai lankstosi žmon s, bet tik tam, kad
savo piktas akis pasl pt ... Koks ia gyvenimas? ia, žinai, ir

yra graikiška Iliada - vis vienas kitam per galv užvažiuoti taikosi... Be to, ir verslininkas iš man s ne kažkoks buvo... O dabar - kam jis man bereikalingas, tas verslas?

SEMIONAS (eina) Kas mane šauk ?

ANA. Motuš .

SEMIONAS. O ji sako - tu! Vadinasi, aš niekam nereikalingas. Na, tai gerai!

PROCHORAS. Bum! Einu Liudmilos pašaukti. Semionai, kortomis loši?

SEMIONAS. Galime. Ai, broleliai, puiku mieste! Stipru viskas - namai m riniai... Šviesu, švaru... ir žmon s kitokie - pašnekesiai plat s... apie visk žino... D ma ten, politika visokia... atsitikimai dom s...

PROCHORAS. (išeidamas) Poniut s gražios...

SEMIONAS. Eik sau... mergiškiau!

ANA. Tu iš tikr j manai, kad jis su LIUDMILA... išdykauja?

SEMIONAS. (skon damasis) Išdykauja? Matai... o aš laukiau, kaip tu tai pasakysi! Šmaikš iai pavadinai... Štai, k daro miestas... visko išmoko! Taip, jis, d d , be abejo išdykauja... ir dar kaip... Aš pats gird jau, kaip jis j mok syk ... iš g dos man akys ant kaktos iššoko...

ANA. Mok ? Ko?

SEMIONAS. Na, to negaliu pasakyti, g da.

ANA. Aš juk ištek jusi moteris.

SEMIONAS. Vis tiek... Tik aš gerai ir nesupratau... d l vaik ... kaip reikia daryti, kad vaik neb t ... Velniai jo nemat ! Palaid nas... Verslas jo nedžiugina...

ANA. O tave?

SEMIONAS. Mane? Matai, džiaugsmo iš kokli ir plyt - nedaug. Be to, žmon s pasidar ni r s... policininkai ir griežtumai, girtavimai ir muštyn s... nuobodu visa tai! Numirs t tušis - gyvensiu mieste... Visai kitaip save matai, kai aplinkui visi žmon s vienodi...

ANA. Na, o monei kas tada vadovaus?

SEMIONAS. monei? J reikia sumažinti... Durpes kasti - nepelninga... O kas liks - motina ir MICHAILAS... Tegul jie draskosi... O mieste - atidarysiu juvelyrini dirbini parduotuv ... taip-taip! Paioj žymiojoj gatvėj, Dvoriaskoj! Ir iškaba: Semiono Železnovo juvelyrin parduotuv - juvelyrin! Ir žodis toks minkštas - gal virš parduotuv s but sirengsiu... Fisharmonij nusipirksiu, grosiu - ju!

LIUDMILA. (b ga) Ana, eik, Išskirk juos...

SEMIONAS. (išsigand s) K ? Kas yra?

LIUDMILA. D d Prochoras Pavel muša...

SEMIONAS. Štai... prašau! Va tau ir „ju!“ Ana, ko gi tu, eik!

ANA. Kur aš eisiu? Dar klius ir man. Eik tu pats!

SEMIONAS. (eina) Aš... na kas aš! Policininkas koks...

LIUDMILA. Viešpatie - kas gi tai? Koks ia gyvenimas?

ANA. Niekis, Liuda...

LIUDMILA. Kad bent jau neužmušt d d Pavelo... taip gaila jo... toks jis šlykštus!

ANA. D l ko jis?

LIUDMILA. Pavelas pasak , kad neleis man kortomis lošti, o mane pa m juokas d l to... jis mane past m ir užriko, o d d už plauk j ...

ANA. (ramiai) Kaip mužikai...

LIUDMILA. Šlykštu...

ANA. Kaip tu gali taip gyventi?

LIUDMILA. Brangiai kainuoja laim , kad ir mažyt ... (susim s iusi) O vis d lto prisimeni j - ir lengviau... Ak, Aniuta, kaip gera, kai vyriškis iš džiaugsmo rauda prieš tave, - toks jis mielas tada... toks brangus... žinai tai?

ANA. (apkabina j) Ta-aip... o, aš žinau...

LIUDMILA. Toki valand jautiesi kaip turtingiausia karalienė -
taip juk? Ir taip darosi nieko nebegaila tau, taip nebegaila, kad
net mirti sutiktum...

VASA. (eina) Ko toks triukšmas pas jus?

LIUDMILA. (puldama prie jos) Ai, mama, darykite ką nors!..

VASA. Ką vėl iškrėtei?

LIUDMILA. Nieko! Jie ten, Pavelas su dide, susimuš...

VASA. Vėl! Prašiau girtavęs Liudka...

LIUDMILA. Negaliu! Jūs viską žinote... jūs suprantate, juk -
negaliu būti meili! Jūs pati sakote - vyro neapgausi...

VASA. Na, eik vis dėlto, eik... nuramink juos... kvailiai abudu...

LIUDMILA. (eina) Ko aš eisiu?

ANA. Pas jus dažnai taip?

VASA. (sėdasi prie židinio). Treti metai... Kartais taip šird
suspaudžia... visus, rodos... imtum ir... Gaila man Pavelo! Oi,
Ana, gaila...

ANA. Liudmilai irgi ne kas.

VASA. Jai? Ji atlaikys...

ANA. Ką ji ten su dide Prochoru?

VASA. Šunsnukis tas Prochoras! Sužinojo vien merginos paslapt...
na ir naudojasi... taip! Naudojasi, galvijai!

ANA. (patyliukais) Žinote, kai jūs atsigulsite, aš ateisiu pas
jus.

VASA. (suklūsta) O kas? Ko?

ANA. Reikia pasikabinti. Jie ją išsipasakoja kaip per išpažint...

VASA. Prochoras?

ANA. Ir jis. Ar žinote, kad jis sėdėti turi?

VASA. Ne vien turbūt! Na?

ANA. Vienas - sėdėti nori.

VASA. (stodamasi) Argi? Gėsdini?

ANA. Taip jis sako.

VASA. Na štai... ir - galas! Kam dirbta! Kuo didžiuotasi? Ne, negali b ti... jokių b du!

ANA. Semionas miest keltis nori...

VASA. Taip... Na?

ANA. Ir Pavelas taip pat!..

VASA (šiuurkšiai) Tylk! Aš jam rasiu vietą!.. (tyliau) O aš pati kur? Kur mane dėti, a?

(eina susijaudinę Prochoras, Semionas ir Natalija)

SEMIONAS. Nataša! Baik tu...

PROCHORAS. Nuraminkite tik kvaili!

NATALIJA. Jei ne aš, kas daugiau ją teisybę pasakys?

SEMIONAS. Nataša, tu nepamiršk - ju! Na, koks tau skirtumas?

Spjauk tai!

VASA. Kas nutiko?

PROCHORAS. Martelį s pasiuto - va kas!

NATALIJA. (Prochorui) Jis Paš laukiniu pavertė te, ne kas kitas...

PROCHORAS. Semionai, kvaila galva!

SEMIONAS. Dėde, jis ją tarp mūsų protingiausias...

PROCHORAS. Aš? Mane seniai iš proto išvar... Tu žinai, jis - pasiutėlis - peiliu prieš mane užsimojo, a?

(eina Liudmila, atsisėda kampe ir iš ten nejudama žiūri visus)

NATALIJA. Dėl viso šito kaltas jis...

VASA. Semionai! Gali suvaldyti savo žmoną, ar ne?

SEMIONAS, Liaukitės, motušė! Jums tik valdžia ir valdžia - valdyt nebėra ko...

NATALIJA. Ne, aš viską pasakysiu! Jis Liudmilę ištvirkino...

PROCHORAS. Kvaiša tu! Ji juk - dar iki vedyb ... (pastebi Liudmil) Ne, k tu pasakysi, Ana?

LIUDMILA. Pasakykit - k gi aš dariau prieš ištek dama?

VASA. (griežtai, tyliai) Liudka! Tyl k... k tu?

PROCHORAS. Prasmekit j s visi!

LIUDMILA. Užsimojote, tai muškit!

PROCHORAS. (išeidamas) Na palauk! Priminsiu aš jums liežuvius!

LIUDMILA. Dr sos neužteko... ech!

VASA. Aš tau sakau - tyl k!

LIUDMILA. Nesvarbu, mama! Dabar Pavelas sužinos... visk sužinos!

SEMIONAS. (žmonai) Eime! ia kiti reikalai prasideda...

LIUDMILA. Štai Natalija, ji nenutyl s!

NATALIJA. (išeidama) O kaip tu manai? Aš teisyb s neišsižad siu...

SEMIONAS. Tu atmink - ju! Ir daugiau nieko!

LIUDMILA. Oi! Iš kailio išsiner iau, kad tik iš ia ištr k iau, kad tik ištr k iau!

VASA. Štai, Ana, matai? Niekas niekam ner pi... Niekas! Griebti ir - b gti!

LIUDMILA. Aš griebtis neturiu ko... man nereikia nieko! Gyv tik palikit, gyv ...

PAVELAS. (eina, jo kakta aptvarstyta) Motuše, pinig man.

VASA. Dar vienas...

LIUDMILA. (pusiau verkdamas, pusiau juokdamasi) Ai, koks gražus! Viešpatie...

PAVELAS. (tyliai) Motina j s man? Ana, pasakyk jai... Atleiskit mane...

VASA (keistai) Aš tau greitai rasiu viet , Pavelai.

ANA. Mano patarimas - atleiskite j ! Vienas dievas težino, k d d gali padaryti...

PAVELAS. Nebijau aš jo!

ANA. Štai, jis primuš Pavel ...

PAVELAS. Melas!

ANA. PAša - silpnas žmogus... bet ir silpnas, nirš s gali...

VASA. (domiai ži ri j) Liaukis!

LIUDMILA. K tu, Aniuta, lyg nurodymus duodi...

VASA. Liudmila, išeik! Pavelai, tu irgi... Aš ateisiu pas jus!

(Jie abu išeina, Vasa vaikšto po kambar , sustoja priešais dukter)

Tu k ia sugalvojai?

ANA. (naiviai) Aš? K ?

VASA. Neapsimetin k! Suprantu. (v l vaikšto) Pavelas - s nus man, užmiršai?

ANA. (sutrikusi) Nesuprantu...

VASA. Meluoja. Primityvi tu. Manai, jei brolis d d nud s...

ANA. K j s, motušė! F-fu!

VASA. ...tai tu išloši?

ANA. Kad aš ir...

VASA. (ni riai) Nelabai tu gudri... ne! Kas ten dar?..

MICHAILAS. Labas vakaras!

VASA. Na, kaip?

MICHAILAS. Negerai... Alsuoja labai sunkiai.

VASA. Bent pasiimt dievas grei iau!.. Penkta savait , kaip jis kvap vos gaudo. Akys tai šviesios... Matyt, visk supranta... Užsibaigt kan ius...

MICHAILAS. Nedaug beliko, matyt...

VASA. (išeina) Tu palauk man s ia...

ANA. Blogai pas jus gyvenimas eina, Michailai Vasiljevi iau!

MICHAILAS. Blogiau n b ti nebegali! Viskas susipainiojo...

Viskas!

ANA. Kuo gi tai baigsis?

MICHAILAS. Ne sivaizduoju...

ANA. Sunku motušei... O d d Prochoras, matyt, nenori pad ti...

MICHAILAS (prislėgtas) Jis? Padėti?

ANA. Ko jūs taip nustebsite?

MICHAILAS. (pašaipiai) Šiaip...

ANA. Ne, o vis dėlto?..

MICHAILAS. Mano nuostaba paprasta! Zacharas Ivanovičius, jūs tave velis, sakydavo, kad rusai žmogus neretai per kvailumą savąjį kvailumą palaiko sėžine...

(eina Lipa)

Tau ko?

LIPA. Ana Zacharovna, dėdė jus kviečia pas save.

ANA. Nežinai, kam?

LIPA. Su širdimi negera jam.

ANA (klausiamai, Michailui) Ką ?

MICHAILAS (raminamai) Jam taip bėna.

LIPA. Dusulys...

MICHAILAS. (žiūrėdamas Lipą) Dusulys... Olimpiada štai žino...

(Ana greit išeina, jis ženkliai sustabdo Lipą)

Na?

LIPA. Ką ?

MICHAILAS. Nežinai?

LIPA. Nesutinku.

MICHAILAS. Kodėl?

LIPA. Negaliu, bijau.

MICHAILAS. Nuodėmė ?

LIPA. Gal ne? Žmogus vis dėlto.

MICHAILAS. Taip. Savo vaiką pasmaugti - ne nuodėmė, o svetimam - nuodėmė ? Vaikas, ką, ne žmogus?

LIPA. (piktai) Vaikas! Primin te vis d lto! Aš j iš pasigail jimo...

MICHAILAS. (minkš iau) Ži r , tu kvaiša! Prochoras apie tavo nusikaltim žino...

LIPA. Ir j s žinote... tad - ir jus nunuodyti?

MICHAILAS. Ko tu r kauji? Ty ia? Ži r k, baland le! Aš irgi galiu netik tai... (prieina prie pat jos) O tu nesimaivyk, užteks jau! Eik grei iau! Štai dabar kokia gera proga, na? Supilk daugiau iš abiej buteliuk ir duok jam! Juk ne nuodai, vaistai, suprask! Ir su dievu - kur tik panor si! Nepamiršk: nepadarius nuod m s, neatgailausi, o be atgailos nebus ir išganymo... Eik tiktai, eik! Argi tau ne brangi laisv ? Gyvensi, kaip tik nor si, a? Atlyginim gausi nemaž ... Tu - jauna, tau gyventi reikia... be nuod m s nenugyvensi, Lipa! Daug kas tai m gino, bet nesugeb jo...

(pasidavusi jo spaudimui Lipa išeina, jis gr žta murm damas)

Apsimetin ja irgi... šiukšl ! Maivosi dar... matai gi!

PAVELAS. (kiša pro duris galv) Motina kur?

MICHAILAS. Pas Zachar Ivanovi i nu jo.

PAVELAS. O tu su kuo kalbi?

MICHAILAS. Pats su savimo...

PAVELAS. Radai pašnekov ... irgi!.. Ži r k, dar apsuks!

MICHAILAS. D kui, kad sp jote! Tegul tai bus kaip atlygis už tarnavim jums.

PAVELAS. Priimk kaip nori... kad ir kaip išmald .

(Pavelas dingsta. Michailas jam pavymui pagrasina kumš iu, vaikšto susid j s rankas už nugaros ir plešk damas pirštais. eina Vasa, Semionas ir NATALIJA.)

VASA. (Michailui, ni riai) Merd ja, regis r pintojas m s ...

MICHAILAS. (nuleid sakis) O Prochorui Ivanovi iui v l
priepuolis...

VASA. (vaikams) o j s ko ia vaikštot?

SEMIONAS. Bet j s taip pat vaikštote...

VASA. Dar pašnek k! Si sk žmog pašaukti t vo Jegoro... Na, o tu,
Natalija?

SEMIONAS. (išeidamas) Nataša - ju!..

VASA. Kas, kas? K jis pasak ?

NATALIJA. Šiaip... Nežinau...

VASA. Nežinai... Eik sau savo kambar .

NATALIJA. Ten - baisu.

VASA. Ko gi?

NATALIJA. Baisu... Gird ti kaip kriokia...

VASA. Tu eik, eik! Bijoti n ra ko... Visi mirsim... Aš senesn už
tave, o štai nebijau...

(Natalija tyliai išeina supdamasi skar)

Išsigando... Duon valgyt tik nebijo... Sakai, Prochorui
priepuolis?

MICHAILAS. (tyliai) Taip... (kr pteli) Kas? Va...

ANA. (b ga, persigandusi kužda) Klausykit - Lipa nunuodijo
d d ...

VASA. Numir ?

ANA. Nežinau... Ne...

MICHAILAS. Va... dabar policij ... reikia policij ...

VASA. Palauk! Kur? Ana - raminkis...

ANA. Ji ten r kia...

VASA. Michailai - ia j pakviesk...

ANA. Doktor kviesti reikia...

VASA. (griežtai, negarsiai) Palauk, sakau!

(b ga Lipa, puola prie Anos)

K tu padarei, eretike?

LIPA. (puldama prie jos) Oi, padariau... Tai jis, visk jis...

VASA. Tyl k! Pirm kart jam vaistus duodi, a? Nežinai, kiek reikia?

LIPA. Atleiskit man, d l dievo!

VASA. Tu žinai, kad už tokias klaidas gresia kal jimas? Kaip tu gal jai suklysti, a?

LIPA. (nieko nesuprasdama) Kas bus? Oi, kas man bus?

MICHAILAS. Et, kvaiša! Leiskit, aš jai...

VASA. (stumdama Lip savo kabinet) Cit! S d k! (Anai) Na, o tu ko, a? Ko drebi, na? vyko klaida, ne tuos vaistus mergait padav ... pasitaiko! Argi ne? Nam šeimininkas prie mirties, sumaištis, mergait viena, pervargusi...

ANA. (labai tyliai) Aš suprantu...

VASA. N ra tau ko suprasti! Tu ia stovi nuošaliai, taip. Eik pas j , pad k ten...

NATALIJA. (b ga) Ateikit grei iau, d d PROCHORAS...

ANA. (neju ia) Numir ?

NATALIJA. (atsilošdama) Oi, sesute, k j s?

VASA. (ži r dama Natalij) K tu, iš tikr j , Ana? Ko jam mirti? Jam ši žiem du priepuoliai buvo - o gyvas liko!

NATALIJA. Oi, kaip aš išsigandau... Viešpatie! Nuslinko nuo lovos, t sosi, žagsi...

VASA. Žagsi! Kokia nelaim , pamanykite! Aš po piet kartais irgi žagsiu, o kas to bijo? Eikit pas j ...

NATALIJA. Eime, sesute!

(Ana, baikš iai dirs iodama motin , išeina su NATALIJA. Vasa eina kabinet , prieina prie iš baim s suakmen jusios Lipos, kumšteli)

VASA. Atsipeik k, velnio išpera! Gyvas jis, girdi? Gyvas! Kad tu susprogtum, prasmek!

MICHAILAS. (Olimpiadai) Už t klaidel tu brangiai sumok si.

VASA. Atstok nuo jos!

LIPA. (puola ant keli) Vasa Petrovna... Aš ty ia taip padariau... Jis primok mane, va jis! Brangioji mano, pasigail kite...

VASA. Eik sau, eik savo kambar ! Girdi?

LIPA. (keldamasi) Aš nekalta... Viešpatie...

(Lipa svirduliuodama išeina. Vasa ir Michailas ži ri vienas kit . Michailas kaltai nuleidžia galv)

VASA. Kvailys.

MICHAILAS. Vadinas - neteisyb ...

VASA. Ir fel eris tavo - kvailys!

MICHAILAS. kažkas ia ne tai, sakau jums...

VASA. O aš irgi... pasiklioviau... Na, tai k dabar darysi? Eik šen! Pasikalb sime griežtai. (eina savo kabinet) Pirmas dalykas - Lipka. Priži r k j ! Kad nepliurpt ! Supratai?

UŽDANGA

TRE IAS VEIKSMAS

(Valgomasis. Durys uždarytos. Prie židinio s di Vasa su gedulo drabužiais. Ana vaikšto ir r ko. Semionas s di prie stalo)

SEMIONAS. (žiovauja) Gal arbatos, ar k ? Metas jau.

VASA. Keturiasdešimt minu i dar nepra jo.

SEMIONAS. Dar ko, keturiasdešimt minu i ! Gyvenimas kieno? Mano gyvenimas! Noriu, keturiasdešimt minu i nubraukiu, noriu - vis valand siun iu po velni . Nors ir vis m nes ... (užsikelia kojas ant k d s)

VASA. Tai kantryb s neturi, vyre.

SEMIONAS. Tai kad nuobodu! Žmona - nesveikuoja... kortomis lošti - negalima... Kraujas stingsta, dievaži!

VASA. Keturiasdešimt dien nepra jo nuo t vo mirties, o tu... Kortomis žaisti...

SEMIONAS. Keturiasdešimt dien , keturiasdešimt minu i ... ir malon kite džiaugtis! Natalija v l...

VASA. Nervai... Kokie nervai? Man keturiasdešimt aštuoneri metai...

SEMIONAS. V l - keturiasdešimt!

VASA. O nervai dar nebuvo pakrik ...

ANA. (meta nuor k židin) Su nervais ir man ne kas. Namas - didžiulis, skardus... krebždesiai kažkokie...

VASA. Žiurk s. Ir Prochoro karveliai.

ANA. Girgžda naktimis...

VASA. Vadinas - sausas namas...

ANA. Šeš liai šlaistosi.

VASA. O ia - Lipa vaikšto, ne kitaip... ia tai ji...

SEMIONAS. Na jau, motuše, nebemin kit jos...

VASA. (susim s iusi) Vaikšto ir vaikšto...

ANA. J s juk netikite, kad savižudžiai vaikšto.

VASA. Nežinau. Iš kur man žinoti?

SEMIONAS. Radot apie k kalb ti! Motuš tik rubl tiki...

VASA. (ne sižeidusi) Mulkis tu, Semionuška! Kam mudu su t vu rublius krov me? Tarsi ir vaikams. O vaikai - ir neverti rublio... Štai tu an ko sveiko nesugeb jai man padovanoti... Ver iau jau tyl tum, ištiž li.

SEMIONAS. (šturkš iai) ia jau meluojate!

ANA. Senia!

SEMIONAS. Aš tur jau sveik vaik ...

VASA. Su kambarine.

SEMIONAS. Na tai kas? Bet tur jau? O kad kambarin ... tai j s gi pati mane su ja suved te.

VASA. Ir vaikas gim negyvas. Štai, ANA...

SEMIONAS. (pašoka) Nieko panašaus - gyvas gim , o jinai pati - visk Natalijai išsipasakojo, n r ko meluoti! J s j prig sdinote kažkuo... ir vis gyvenim tuo vaiku g sdinote - d l to ji ir pasikor ... taip!

VASA. (ramiai) Štai, Ana, klausykis...

ANA. (pasipiktinusi) Kaip tu gali kalb ti... tokias šlykštybes, Smionai? Tai - siaubas...

VASA. O tu - klausykis! Tu - irgi motina, tau tai pravars...

SEMIONAS. Be reikalo, Ana Zacharovna, padlaižiauji motinai... neišdegs tavo planai, ne! (išeina, smarkiai trenkdamas durimis)

VASA. (šaiposi) Mat kaip!

ANA. Ach, mama! Aš tik dabar suprantu, kaip jums turi b ti sunku...

VASA. Nieko. Aš - ne sižeidžiu... O tu suprask, tau tai reikalinga...

ANA. Kartais man net... baugu d l j s ...

VASA. Nebijok... Kam reikia?

ANA. Ir ne visk suprantu...

VASA. Na, gal net n ra tokio žmogaus, kuris visk suprast . Štai mano galvel je visokios mintys spie iais sukasi... Žia kaip vapsvos, o atsakymo - n ra, sprendimo - n ra! (pauz) Ar galvojai kada, kod l visi vyrai tokie, lyg ne iš motin gim , o tik iš t v atsirad ? Taip... Ir tu apie tai galvosi, patik k... Štai aš jam, kvailiui, sveikat saugodama, meiluž namuose tur ti leidau, o jis - ta pa ia didele mano nuod me man akis bado... O sveikat tai vis vien prarado, niekšas... kažkur kaime pasigavo, ko nereikia...

ANA. (tyliai) Negi tai tiesa, kad vaikas...

VASA. Na, o jei ir tiesa? Kas tada? K reik jo daryti?

ANA. N-nežinau... aš nesuprantu, kam?

VASA. Štai ir tu pasmerki mane! O kai pa iai taip atsitiks - ir tu taip padarysi, ANA. Nejau leisi, kad svetimas k nas ir kraujas iš tavo darbo mist ?

ANA. Tai dar toli. Nenoriu apie tai galvoti.

VASA. Pagalvosi dar, mano miela! Apie visk pagalvosi!

ANA. Mama! O d d paraš savo s nui du laiškus...

VASA. (sujudo) Apie k ? Išsiunt ?

ANA. J ionai kvie ia...

VASA. Pas mus? J ? Tikrai?

ANA. (ištraukia laiškus) Štai tie laiškai...

VASA. Tu juos turi?... Aha-a! Neišsi sti... Palauk! Tai kaip, kur tu juos?

ANA. Pamaniau, j negalima išsi sti...

VASA. Taip, brangioji! Negalima! Jokiu b du! Protinga mergait !

Va, matai: štai - boba! Ne-e, ne šunys namus saugo, mes saugom.

(prieina prie dukters, uždeda rankas jau ant pe i) Parduok!

ANA. K j s, mama!

VASA. Šimtas už abu - nori? Šimtas!

ANA. Imkit... net apmaudu, iš tikr j ...

VASA. Ne apmaudu, Ana! Aš žinau, kas yra apmaudu - padaryti

kvailyst yra apmaudu. Tu - motina, nepamiršk... d l vaik - nieko

neg da, - štai k atsimink! Ir ne nuod m ! Taip ir žinok - ne nuod m !

ANA. Kokia j s... nuostabi!

VASA. (siveda laiškus) Motinos - visos nuostabios! Didel s nusid j l s, o ir kankin s didel s! Baisus bus joms dievo teismas... o žmon ms - kal i neišpažinsiu! Per mus visi žmon s gyvyb gauna - atsimink tai! Dievo gimdytojai, motin lei savo visk išsakysiu - ji supras! Ji gaili m s , nusid j li ... Ar ne ji sak archangelui: „Prašyk, maldauk mieliausiojo s naus savo, tegul leidžia ir man pasikankinti pragare su didžiaisiais nusid j liais - štai kokia ji!

ANA. (meiliai šypsodamasi) Kai aš atvažiavau, maniau, kad esu gudresn už jus... geresn ... iš tikr j !

VASA. Nieko, manyk! Aš matau... taip ir reikia! Klaid padarysi - parodysiu... nieko, dukra!

ANA. Na, gerai, pal k kite! O kaip su laiškais? Jis pasveiks - kitus parašys ir pats išsi s? Arba - registruotus lieps man si sti, o kaip su kvitais?

VASA. Pilna sen kontoroje. Michailas sutvarkys - ir miest , ir pavard perrašys, antspaudus užd s... nebe pirmas kartas!

Menkniekis! Kai t vas mieste meiluž susirado, mes taip pat darydavome! Tu tik pasek, kad Prochoras per k kit neišsi st .

ANA. B tinai... Pasaugosiu!

VASA. Liudkos iš aki nepaleis! Ji - vaikas.

ANA. Jie susipyk . Ir ji man visk papasakoja.

VASA. Ži r k! Jei Prochoro pinigai pas mus liks - tai tavo vaik pinigai...

ANA. (nudelbia akis) Nereikia, mama, apie tai...

VASA. O tu negudrauk! Aš su akiniais, aš visk matau...

ANA. J s visada taip... taip tiesiai šviesiai.

VASA. Taigi! Ir tu su manim taip pat...

ANA. Aš jus šiandien tarsiu pirm kart matau...

VASA. Klausyk, aš tavo motina! Ir tavo vaikams - motina... Palauk!
Ateina kažkas...

(Duryš pamažu atsidaro - Natalija, silpna, išblyškusi, eina)

Tai ko slankioji, višta?

NATALIJA. Sak t, arbatos gerti, o dar n stalas nepadengtas.

VASA. Tai denk... Liudmila kur?

NATALIJA. D d pašauk .

VASA. Taip!.. Na... (Rodo Anai ženklus akimis, rodo duris, ta nesupranta) Tu, Ana, eik, paklausk Prochoro, gal jis su mumis arbat gers?

ANA. (išeidama) Gerai.

VASA. (steb dama Natalij). Geriau tau?

NATALIJA. Nesimiega vis... Ir šird skauda... Pas mane v l pardav jo žmona buvo at jusi...

VASA. Be reikalo varginasi.

NATALIJA. Verkia.

VASA. Irgi be reikalo. Ašaromis aut , ir t neišskalbsi...

(Dune ka eina, tylomis nusilenkia, Natalija nustoja d lioti indus, užleisdama darb jai. Vasa vaikšto po kambar , užsik lusi akinius ant kaktos)

NATALIJA. (atkakliai) Leistum te jam... velionio atminimui...

VASA. Velioniai versle nedalyvauja. Ir tu geriau verslo reikalus nesikištum...

NATALIJA. (piktai) Kad man žmoni gaila...

VASA. Jei jie dirbti neori - gail tis j nenaudinga! O tau kai pasitaik aukl tingin - be gailės io j išvijai?

NATALIJA. ia - k dikis... mano vaikas!

VASA. Visur vaikai! Mano - irgi vaikai... ir darbininkai jiems reikalingi geri. O jei juos apstatysiu girtuokliais ir tinginiais, kokia aš jiems motina?

(ANISIA, nauja kambarin , neša virdul)

Ei tu, šleivakoje, ant grind laistai!

ANISIA. (Dune kai) Raktus nuo sand lio duokite.

DUNE KA. (tyliai) Eik, eik! Aš pati...

(Abi išeina)

VASA. Gera mergina... sveika, žvali... gera!

(eina Pavelas, kiek kauš s, s dasi prie stalo)

Tu, ponaiti, bent kojas nusišluostytum - ži r k, kaip prip davai!

PAVELAS. Na ir kas? Ir prip davau...

VASA. Taip! Gražu!

ANA. (šaukia prie dur) Motuše!

VASA. Einu... Kas yra? (išeina)

NATALIJA. (patraukusi nosimi) Degtine atsiduoda...

PAVELAS. Atsiduoda.

NATALIJA. (patyl jusi) O LIUDMILA...

PAVELAS. Taip. Na?

NATALIJA. ...susitaik su d de.

PAVELAS. Žinau.

NATALIJA. Oi, Paša, gaila man tav s...

PAVELAS. Tau vis gaila... o kas iš to?

NATALIJA. Panaš s mudu su tavim...

PAVELAS. Ir tu kreivašon ? Nežinojau!

NATALIJA. Likimai m s panaš s. Abu - protingi...

PAVELAS. Tu - protinga? Ir to nežinojau...

(Dune ka nor jo eiti, bet išgirdusi pokalb pasisl p)

NATALIJA. Nejuokauk! Motuš mane kvaila laiko, prie nam kio neprileidžia, šeimininko žmona, o gyvenu kaip tarnait ... žodžio mano niekas neklauso...

PAVELAS. O man nusispjaut!

NATALIJA. Kaipgi, juk ir tu taip pat - namuose jokio žodžio neturi...

PAVELAS. (girt damas šilumoje) Dabar - baigta! Dabar aš greitai parodysiu, kas esu... Važiuosiu miest ... Maskv važiuosiu... visur! Eikit j s po velni ! Namai, žem ir viskas... Nenoriu! Nebenoriu... užteks!

SEMIONAS. (eina, pamat s Duniaš pris lina prie jos, griebia už pe i ir r kia). Aha, šnipin ji!

NATALIJA. Tai motina j taip primok !

DUNE KA. K j s, meldžiamoji? Kurgi aš...

SEMIONAS. K veikei prisiglaudusi už dur ?

PAVELAS. Duok jai sprand ... na! Sena ragANA...

DUNE KA. Aš - šiaip sau... j s kalbat s... kad nesutrukdy iau, maniau... Argi aš gal iau suprasti, apie k j s kalbate?..

PAVELAS. Ne, man s neapgausi!

SEMIONAS. Jo neapgausi! Jis pats geriausias pasal meistas!

(eina Prochoras, Ana ir Liudmila laiko j už paranki)

PRICHORAS. Tpru! Kas per skandalas?

NATALIJA. Ogi šita - klaus si pasisl pusi...

LIUDMILA. Paleiskite j , Semionai! Tai m gsta žmones kankinti!

NATALIJA. O tu - nem gsti?

PROCHORAS. Ššš... Gal apsieikim be muštyni !

SEMIONAS. Reikia bausm sugalvoti jai!

PAVELAS. Nos priverti durimis - daugiau nebeklausys...

LIUDMIJA. Tfu! Šlykštu!

SEMIONAS. Ne, tegul geriau aliejaus iš lempos atsigeria...

PAVELAS. Na, ia nors...

ANA. (griežtai) Atstok nuo jos, Semionai! Gana! Eikite, Dunia!

(Dune ka išeina)

NATALIJA. (Pavelui) Va dar viena komanduotoja atsirado...

PAVELAS. Nebeilgam! Viskas nebeilgam!

SEMIONAS. Ana, k , iš tikr j ?

PROCHORAS. Atsipeik jai... lepšis!

PAVELAS. O aš ši nakt dvi kates karvelid leisiu.

ANA. Pavelai! Nedr sk erzinti d d s!

PAVELAS. O tu kas tokia ia?

ANA. Vyresnioji sesuo...

PROCHORAS. Palauk! Aš jam leisiu...

SEMIONAS. Tu, Ana, be reikalo...

NATALIJA. J s, sesute, atriekta riek ...

PAVELAS. Velniai jos nemat ... nebeilgam! Viskas - nebeilgam!

SEMIONAS. Tu savo atsi mei, ir baigta!

(Duryse Vasa ir Michailas)

PROCHORAS. Ir kas ia bus po kokios savait s? Uch!

LIUDMILA. Nieko nebus.

PAVELAS. (Prochorui) Bus: aš j s - paprašysiu... po velni ! Štai kas bus!

PROROCHAS. Parše! Aš pats...

ANA. D de! Liaukit s! Pavelai, jei tu d d erzinsi... jis gali...

PROCHORAS. Nekalb k jam apie tai! Jis ty ia darys!

ANA. (Pavelui) Jam... jam tai kenkia. Jis gali numirti jei priepuolis, sak daktaras.

PROCHORAS. Na va! Na, kam tu? Ach...

LIUDMILA. Be reikalo, Aniuta...

PROCHORAS. Ty ia prad s...

ANA. J s nesijaudinkite...

NATALIJA. Kod l j s taip kalbat apie mus? Kad Paša - piktadarys? Kaip j s galite?

PROCHORAS. (Anai) Tu matai - kaip kalba, a? Šeiminink , a?

VASA. (eidama) Skubinasi.

(Visi prityla)

MICHAILAS. (Prochorui) Geros sveikatos!

PROCHORAS. A, ----- Sveikas, sveikas!

(Semionas juokiasi, Pavelas vis laik atidžiai stebi d d)

VASA. (s sdamasi) Tai tu, Semionai, pasir pinai pardav j priimti atgal?

SEMIONAS. Aš. Jis geras bernas. O kad išgeria...

VASA. Tai niekis! Taip... Žmona už j praš ?

SEMIONAS. Nataša ia niekuo d ta.

VASA. Aš apie pardav jo žmon .

LIUDMILA. Prasitarei, Senia!

PAVELAS. Tu tyl k!

NATALIJA. (Liudmilai) N r ia ko! Aš prašiau Senios... taip!

PROCHORAS. (linguoja galv) Sunkios dienos laukia tav s, Vasa! Net gaila ži r ti...

VASA. (ramiai) D kui, sav s pagail ti neužmiršk.

PROCHORAS. (piktdžiugiškai) Riesta bus tau, oi oi! Na ir žmon s dabar! O dar sako, kad rusai - šveln s, geri...

NATALIJA. O kas ia piktas? Mes visai ne pikti...

LIUDMILA. (Anai) Kaip tu manai? Nepikti?

ANA. Nežinau.

LIUDMILA. Man rodos, jie teisyb sako - n ra ia pikt ...

PROCHORAS. Na, tarkime, n ra!..

LIUDMILA. (karš iuodamasi) Ne. ia - nelaimingi visi... Ir tod l
nelaimingi, kad negali nieko myl ti...

PAVELAS. Meluoja tu! Aš myliu... aš!

SEMIONAS. (akimis merkia žmonai) Ju!

LIUDMILA. Ir niekas nežino, kas yra gerai...

PROCHORAS. Tiktai! Šito - nežino!

VASA. (ni riai) Na, ir kas gi yra gerai, gudragalve?

MICHAILAS. (baimindamasis dirs ioja dukter) Hmm... tu
kartais...

LIUDMILA. Sodas j s gražus, motušė! Nuo pat mažens aš j myliu ir
dabar, kai vaikštau po j , jus myliu už tai, kad išgražinote
žem ...

VASA. (išdidžiai) Girdi? Boba, a?

LIUDMILA. Kartais su jumis baisoka...

MICHAILAS. Liudmila, tu...

VASA. Nesikabin k prie jos...

LIUDMILA. Nebijok, t ti! Aš pamatau sod , atsimenu, kaip j s ia
sulenкта nugara darbuojat s prie obel , uog ir g li ... Žinote
j s, mama, kas yra gerai! O be j s daugiau niekas ia nežino, kas
yra gerai...

PROCHORAS. Na, tarkime, kad nežino...

SEMIONAS. Natalija - ju!

LIUDMILA. Ir nesužinos. Niekada! Visas gerumas juos aplenkia, lyg
kita gatv s puse praeit , viskas...

NATALIJA. Kokia pranaš !

PROCHORAS. Kažin, ko ji nori?

SEMIONAS. (murma) Jos abi su Ana prie motinos prisigerinti nori...
Gal ko prašyti ketina?

VASA. Tu, vaikeliau, bent tyl damas galvotum, o ne balsu!

NATALIJA. Jam n ra ko bijoti...

SEMIONAS. Ju!

VASA. Kok ia kvail žod sikalei?

SEMIONAS. Ju? Taigi - ju!

VASA. Oi, Semionai, Semionai!

PROCHORAS. Liuda, pakalb k dar!

LIUDMILA. Nesinori.

VASA. Ir nereikia. Tegul dievas tave palaimina gerais vaikais,

LIUDMILA.

LIUDMILA. (linkteli vyr) Nuo jo? Kaip nuo jo gali geri vaikai
rastis!

NATALIJA. (nut sia) N-n-n-a...

MICHAILAS. Kokios kalbos!

PAVELAS. (griebia puodel) Užmušiu!

(motina stukteli jam alk n - puodelis krenta iš rank)

Kaip? J s jos pus je? Gerai... atiduokit man mano dal , mano
pinigus! Atiduokit ir tegul jus visus...

VASA. (kumšteli j) Cit!

PAVELAS. (springdamas žodžiais) Neken iu j s vis ... Padegsiu!

Kas j s man? (beveik raudodamas) Motina... Argi tu man motina?

D d ? Žmona? Brolis?... Kas j s man?

VASA. (ni riai) O tu kas visiems?

PAVELAS. Kaip šunys puolate mane - už k ? Atiduokit, kas man
priklauso, ir aš išeinu... išeinu!

VASA. O kas ia tau priklauso?

NATALIJA. Kaip? Viskas jam ir Semionui priklauso!

ANA. J s, Nataša, patyl kit!

NATALIJA. Kod l gi?

VASA. Šiukšle, užtilk, tau pasakyta!

NATALIJA. (ima verkti) Senia! Už k gi mane...

ANA. Fui, koks siaubas...

LIUDMILA. Tod l, kad tu nepripratus...

MICHAILAS. (dukteriai) Neuskišk tu, prašau tav s!

PROCHORAS. (Anai) Dingti reikia iš ia... negaliu!

NATALIJA. Kas mes - maži vaikai? Kiekvienas nori gyventi, kaip jam patinka...

PROCHORAS. Ana, negera man, r kia visi...

ANA. (nuskuba motinos kambar) Tuoju, d de... mama!

(Vasa išeina šaukiama)

SEMIONAS. J s, motušė, iš tikr j ...

PROCHORAS. LIUDMILA... nagi, pad k man...

VASA. (šaukia) Liudmila, eikš ia...

ANA. (b ga per valgom j) Tuoju, d de... Matai, Pavelai, d dei ir v l negera...

PAVELAS. (r kia) Aš ia šeimininkas... Aš, kreivašonis! Tegul jis dvesia... Ir j s visi!

PROCHORAS. (darosi tamsiai raudonas, stojasi nuo k d s ir šnypš ia) Ech... tai šitaip? Michailai, išvesk mane... Užmuš jis!..

PAVELAS. (šokin ja prieš j) Ir užmušiu... uch! Kaip duosiu...

(Samyšis. Natalija nori išvesti Prochor . Michailas sodina j ant k d s. Semionas griebia broli už rankos ir r kia)

NATALIJA. Paša... liaukis...

MICHAILAS. Atsiprašau, ponai... raminkit s!..

SEMIONAS. Paška, baik! D de, išeikite! Motušė! Mušasi jis!

PAVELAS. Aš tau jau seniai... tu mane...

(Smogia d dei kr tin - Prochoras atsitiesia ir spiria Pavelui. Pavelas aiktel j s tupiasi ant grind , o Prochoras sunkiai susmunka ant k d s. b ga Ana su vaistais, iš kabineto išb ga Vasa ir Liudmila - Vasa puola prie s naus, kuris raitosi ant grind , rankomis susi m s už kojios. Ana - pasilenkia prie d d s. Semionas - šalia žmonos. Michailas, pa m s už rankos dukter , kažk jai kužda, iš veido išraiškos atrodo, lyg maldaut)

SEMIONAS. (žmonai) Eime grei iau...

VASA. (Pavelui) Kuo jis tau?

ANA. Aš sakiau, Pavelai...

NATALIJA. Palauk...

PAVELAS. Eik šalin, motina...

ANA. Paduokit vandens...

MICHAILAS. Supratai, taip?

LIUDMILA. (t vui) Leisk... Paskui pasakysi...

VASA. (stodamasi) Karšto vandens?

LIUDMILA. Taip, taip... ant širdies...

MICHAILAS. Tai reikia daryti ten, jo kambaryje...

LIUDMILA. Ne, ne!

ANA. Tikrai! Imkite j ... Semionai, pad k!

NATALIJA. (akylai steb dama visus) Netiesa, Senia!... Bijau, oi!..
Jie ty ia Pavel užpjud ... kur tu?

(Michailas, Ana, Semionas išneša Prochor)

VASA. Ko šnypšti?

NATALIJA. Ar aš kokia gyvat ?

VASA. K pasakei?

NATALIJA. Atsiprašau, motuše!

VASA. Ko atsiprašei? Na?

NATALIJA. Mes ne tarnai... dabar mes - šeimininkai!

VASA. (tyliai) Lauk!

(Semionas grįžo, Pavelas atsikėlė nuo grindų, velka kojas, eina prie motinos, laikydamasis kėdži.)

NATALIJA. Nerkite! Senia, jį reikia...

SEMIONAS. (stengiasi kalbėti taigiai) Ne, motušė, gana! Man - dvidešimt septyneri, jam - dvidešimt ketveri... Dėl to nepasiginysi!

(Motina užsikėlė akinius ant kaktos ir susipyrusi žiūri į snę.)

Ko taip žiūrit? Galit žiūrėti kaip norit - pilnametystės statymas... snęs - p dieniai... vadinasi... nėra ko ginėtis...

VASA. (ramiai Pavelui) Eik, pasižiūrėk kaip d d ...

PAVELAS. Nenoriu... neisiu...

SEMIONAS. Taigi... Dabar jau bus kaip mes norime!

VASA. Kvailas tu iš prigimties, Semionai!

SEMIONAS. (užsiplieskia) Užteks žeidinti jį! Aš - kvailys, o pagal statymą - šeimininkas! Ir jūs, prašom...

ANA. (bėga) Motušė... d d , rodos, numir ...

(Tyla. Pavelas sėda ant kėdės, paslepia galvą už atlošo. Semionas nustorė mirkioja. Natalija prie jo prisiglaudžia ir krėpčioja. Vasa, nuleidusi rankas ir palenkusi galvą, pasisuka priekinė kambario kampą ir be garso krutina lėpas. Ana, judindama pirštus ant krėtinės, žiūri į jį. Natalijos veide išgirsta pamažu keičiantis džiaugsmas.)

SEMIONAS. (patylomis) Še tai tau!

NATALIJA. (irgi patylomis) Dabar - suprask! Viskas tampa m s !

ANA. (jiems abiems) Tsss... tyliau!..

VASA. (tyliai) Na, Pavelai, štai ir pasiekei tiksl ...

PAVELAS. Aš... nekaltas... Aš - išg r s...

SEMIONAS. Ech, Paška. K , brolau?

(Vasa ir Ana išeina, bet Ana sustoja už dur)

NATALIJA. (meiliai) Paša! Pasakyk teisyb - jie tav s neprimok smogti d dei?

PAVELAS. (pavarg s) Eik tu... niekus kalbi!

SEMIONAS. (žmonai) K ia išsigalvoji?

ANA. (eidama) Matai, Pavelai, k tu padarei? sp jau tave, kad nekištum nag , ar ne?

NATALIJA. (pam gdžiodama) Ta-aip... iš jo taip, lyg b tum te j sukurst ...

PAVELAS. Aš nekaltas...

NATALIJA. Dievas nuspr s, kas kaltas... Jis žino!

(eina Michailas - jo ranka aprišta nosine - Liudmila ir VASA. Liudmila nueina kamp , atsis da ten ir tyliai verkia)

VASA. (iškilmingai) Pasimir ...

NATALIJA. (vyriui, pakuždomis) Ži r k, ranka...

SEMIONAS. (kr pteli, balsu) Kur? Kieno ranka?

VASA. (Natalijai) Apie k tu?

NATALIJA. Aš? Aš pasakiau jam, Semionui, kad Michailo Vasiljevi iaus ranka...

MICHAILAS. (beveik nesl pdamas paniekos) Ranka, sakote? Truput užsigavau - dur ranken , kai velion neš me. O kas? Man neskauda, jei jus tai domina... Visai neskauda... Beje, labai d koju už parodyt d mes !

VASA. Na, patyl kite visi! Liudmila, nustok! Pavelai, kaip dabar bus? K darysim? (jos balsas sudreb jo, ji patyl jo, judindama l pas) Tu juk žinai, m s namai nedraugiški, tuoj už nam sien pasklis negraž s gandai apie mus...

PAVELAS. Atstokit nuo man s...

VASA. (dusliau) Gal ir policija sikiš... ia gi - pinigai! D d s dalis m s versle - daugiau nei šimtas t kstan i ...

SEMIONAS. (žmonai, pakuždom) Oho! Tai bent - ju!

VASA. Visi žino, kad jis juos nor jo atsiimti... Matai, kaip viskas painu... Tave gi sp jo: nekišk nag , užmuši, o tu - ty ia... Ar jauti, koki nuod m padarei?

PAVELAS. (murma) Užteks! Nebe skit man s... (suvok s pavoj , išsig sta, pašoka, ži ri visus) J s... j s, Gimins mano... j s niekam nesakykite! Aš nenoriu... k daryti, mama? Senia?

VASA. Mes, aišku, palaikysime tave prieš žmones... O prieš diev kaip pasiteisinsi? Ir štai aš patariu tau: jei ši nuod minga byla tau baigsis gerai, - eik vienuolyn ...

(Visi nusteb . Liudmila kaip akla eina prie anytos ir šypsosi)

NATALIJA. (vyru) Oi... tai gerai! Supranti?

PAVELAS. (sutrik s) Aš nenoriu! K j s! Semionai, aš nenoriu!

VASA. (tvir iau) Duosiu už tave ger naš , gyvensi ten ramiai, niekam nekli damas, priprasi melstis ir už mus pasimelsi...

PAVELAS. (li dnai) LIUDMILA... nudžiugusi! Liudmila - pagail k! Matai, kaip su manim... (žmonos veido išraiškos pritrenktas) Kaip džiaugiasi... o veidas! Motušė - d kui! tais t man žmon !

VASA. Tu pats nor jau.

MICHAILAS. Taigi, ponaiti, j s pats!

VASA. Atsimeni - pasipjauti grasinai.

NATALIJA. O kaipgi. Ir aš atmenu..

VASA. (gr smingai) O tu nutilk! (švelniai, bet nepalenkiamai) Tai štai, Pavelai, duok žad , kad eisi vienuolius... Taip bus geriausia ir tai, ir kitiems... Niekas ten iš tav s nesijuoks, nesmerks d l to, kad tu... nedailus. Ir aš žinosiu, kad mano s nus - ramioje vietoje, vis gerbiamas gyvena. Tai šitaip. Na, pagalvok... Iki rytdienos. O ryt - lauksiu tavo sutikimo.

PAVELAS. (žmonai) D l mano ž ties šypsaisi? Nepamiršiu to!

LIUDMILA. Ne, Pavelai, aš d l savo laisv s... (stov dama greta Vasos, toli nuo vyro, ji nejud dama iš vietos klaupiasi) Juk tu žmogus! Gal nors lašel gerumo savyje turi? Atleisk man, Pavelai! Atleisk, d l dievo! Geru žodžiu tave min siu visada. Prisiekiu - galvosiu apie tave su malone širdyje... Aš viena galb t taip galvosiu apie tave! Viena, ir dar tavo motina! O su tavim - negaliu! Prisiliesti prie tav s man skaudu... Ypa po šios dienos... Pavelai!

(Visi tyli. Vasa s di nuleidusi galv . Ana kažk kužda jai aus)

Paša, baland li - atleisk gi!

PAVELAS. (kr ptel j s) Nereikia... nekalb k taip! Na... Vis tiek... Skyrybos ar kaip ten... k gi? Vis tiek, matyt...

(Liudmila atsistoja, prieina prie jo ir neprisiliesdama pabu iuoja kakt)

(atsilošia nuo jos) K tu... kaip numir l ! Kam tu! Po velni ... Mama, aš neisiu vienuolyn ... Tegul teisia mane... Policija ir visa kita... Meluojate! Pinigus mano susiglemžti, aha! Duok man mano pinigus, aš išvažiuosiu... pasaulio krašt - nuo j s ... niekada neišgirsite apie mane, niekada! Gal turtingas b siu, o j s - elgetos, - ateisit pas mane išmaldos... išvyti jus liepsiu ir

pro lang ži r siu, kaip jus veja... Atiduok mano pinigus...
Viskas!

VASA. (ramiai) Pinig aš tau neduosiu.

NATALIJA. (sunerimus) Kaip? Taip negalima...

PAVELIAS. Ne, duosi!

SEMIONAS. (tyliai, maloniu balsu) Štai - statymas!..

Paveld jimas, motuše!

VASA. (atsid sta) Paveld jimo j s netekote. Testamente viskas užrašyta man...

MICHAILAS. Taip ir yra, ponai...

NATALIJA. (vyriui, priblokšta) Klastot !

VASA. (ži r dama j) Man - kaip visiška ir nedaloma nuosavyb .

MICHAILAS. (oficialiu tonu) Liudininkai buvo: t vas Jegoras, Antipas Muchojedovas, j paž state, ir dvarininkas Ryževas...

SEMIONAS. (pritrenktas) Motuše... Už k mus šitaip? J s bent dokument parodykite... kur yra dokumentas?

MICHAILAS. (išsiima dokument) Originalas pas notar , nuorašai, iš viso du, - štai ia! Jums... ir jums...

PAVELAS. (atstumdamas dokument) Nereikia! Jokio skirtumo...

Netik jau aš, kad b siu laisvas... štai ir neiš jo nieko...

(susim sto) Nieko ir nebus...

(Natalija verkia, užsidengusi rankomis veid)

VASA. (tyliai) Tai kaip, Pavelai?

PAVELAS. (apsižvalg s) var te mane kamp ... Tiek to...

Vienuoliai ne pragare, ant žem s gyvena... na, gerai!..

MICHAILAS. (raminamai) Ir dar kaip gyvena...

PAVELAS. (šypsosi) Sudiev, LIUDMILA... beje, tu jau atsisveikinai... Na, iš malon s - pabu iuok dar.

LIUDMILA. (prieina prie jo) Tik tu man s neliesk rankomis...

PAVELAS. Nereikia... Eik šalin! Velniai... (išb ga lauk)

VASA. (Michailui) Ži r k jo!.. Grei iau...

MICHAILAS. (išeidamas) Apie Prochoro Ivanovi iaus mirt leisite pranešti?

VASA. Seniai laikas! K tu galvojai?

SEMIONAS. (li dnai) Vadinasi, motuše...

VASA. (kratydamasi jo) Tu eik, eik! Na argi tau be motinos gyventi? Ir dar su tokia kvaiša...

NATALIJA. (nenorom nusilenkia jai iki juostos) Atleiskite, motuše, jei aš k ...

VASA. Na, na, eik sau, eik! Lyg b t ia man d l ko pykti...

(Semionas ir Natalija išeina tyliai, prisl gti. Vasa atsistoja ir susvyruoja)

ANA. (palaiko j) K j s? Kas jums yra?

VASA. (kimiai) Vandens... šalto... širdis dega...

(Liudmila išb ga lauk)

ANA. Nusikamavote j s...

VASA. (kiek atsigavusi) Pavargau... sunku...

ANA. Kaip j s taip staigiai - d l vienuolyno... Tiesiog nuostabu!

VASA. Staigiai! Met metus galvojau, kur j nukišti, šimtus nakt nemiegojau... Stebukl n ra mums... n ra j ! Visk turime patys...

LIUDMILA. (b ga) Imkite grei iau...

(Vasa geria vanden)

Viešpatie, namuose numir lis, gedulas... o nieko nejau iu...

Motuše, j s man kaip tikras stebuklas!

VASA. (tyliai) Patenkinta?

LIUDMILA. Gyvenim iš naujo prad siu...

VASA. Su manim gyvenk. Susirask ger žmog - ištekinsiu. Tu - susirasi... Vaik prigimdyk, o aš juos an kais laikysiu... Aš tave - myliu... Ir tu, Ana, persikraustyk pas mane, vaikus atvežk. Nenusisek s n s... an kais gyvensiu...(siklauso) Ir sodas neprašus... Ims po j lakstyti vaiku iai j s ... žv riukai mieli... Pala! Kas ia? A?

ANA. Nieko negirdžiu, mama!

VASA. Nieko? Man pasigirdo... Dukrel s mano... daug pikto slegia mane, daug kal i ... nors ir prieš netikusius žmones, bet vis tiek... Kai juos veiki, darosi j gaila... J s mane mylite... truput ! Daug ir nereikalauju - nors truput ! Žmogus juk aš... S n , štai... s n savo... (pašoka, sunerimusi) R kia, a? r kia?

LIUDMILA. Ner kia niekas... Nusiraminkite...

ANA. (meiliai) Tylu viskas... Nusiraminkite...

VASA. (pavargusi) Vaidenasi man... (patyl jusi) Nebetur siu aš ramyb s... nebetur siu... niekados!

(Ana ir Liudmila, paži r jusios viena kit , pasilenkia j - ji, nusi musu akinius, ži ri jas, r škanai šypsodamasi.